

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasni
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Očitka

protidržavnosti bi se rad opral Svetozar Pribičević s tem, da se sklicuje na svoja dela. V odločilnem trenutku, ko je mož videl, da se njegova ladja popolnoma potaplja, da KDK pod njegovim vodstvom pada vedno globlje, je dal izjavo, ki jo je javnost sicer poslušala, toda nihče ji ni dal nobene vere. Kajti suha dejstva zgodovine govore proti Pribičeviću.

Pribičević je v bivšem saboru vodil oportunistično in neslovensko politiko. Po njegovi krivdi Hrvatje niso ob preddeklaracijskem gibanju delovali roko v roki z ostalimi slovenskimi narodi bivše monarhije. Po njegovi zaslugi je Zagreb stal ob strani in čakal poslednjih dogodkov ob prevratu: Pribičević ne le da ni bil nobena pomoč v boju za svobodno narodno državo južnih Slovanov, on je bolj oviral kot pospeševal narodno-osvobodilno gibanje. Kako neznamenit in brezbarven je ta list njegove zgodovine? Ali bi ne bilo bolje, da bi Pribičević v svojem lastnem interesu molčal o nji?

Ob prevratu ni Pribičević storil ničesar resnično državotvornega. Vsako njegovo dejanje je prežeto zgolj osebnih ambicij, videnj in pretenzij, nič ni ustvarjajočega, trajnega, državnika. S svojimi takratnimi deli je Pribičević položil klice in zalege vsemu boju med Srbi, Hrvati in Slovenci ter z ustavo ta usodna nasprotja sankcioniral. Ustava, ki jo šteje Pribičević med svoja največja dela, je tista, ki jo je njegov pobratim Radič že stokrat proklel, ki jo sedaj obsoja Pribičević sam, ki jo obsojajo vsi državljani. Kajti ta ustava ne računa z zgodovinskim razvojem in v Pribičevičem stilu močne roke dela silo naravnemu napredku in razvoju.

Kakor hitro se je ustava začela izvajati v življenju, so se pokazale vse njene slabe strani in škodljive posledice, pred katerimi so ravno naši slovenski poslanci toliko svarili. Značilno: čim bolj se je centralistična ustava uveljavljala, tem bolj je padal političen glas, vpliv in moč njenega ustvaritelja, ki je mislil ravno na tej ustavi zgraditi svojo politično karijero. Mož je padel tako nizko kot še noben političen prvak. Osamljen in obsojen je proklel svojo zgodovino in šel prosit milosti Radiča, ki ga je poprej sedem let najbolj davje preganjal. Ali je morda v tem kaj državnika? Ali je tu kako dejanje, ki daje Pribičeviću označbo državo ohranjajočega politika?

Iz prav zadnje, najbolj temne dobe Pribičevičevega razvoja omenimo le to-le: Po državi je bilo treba ohraniti mir in red, kajti grozila nam je po umoru neprecenljiva škoda. Hrvatske mase razpaliti in povzročiti poboje ni bila nikakoli umetnost. Dr. Korošec je sicer vzdržal situacijo in tudi v Zagrebu ni bilo nikakih žrtv, če ne bi bilo ravno Pribičeviću zvesto časopisje divje hujskalo. Radičevci so pozivali na mir in red. Na pogrebu je dal Radič mirno, stvarno in spravljivo poročilo hrvatskemu narodu. To sporočilo je prebral ob krstih mrtvih Pribičević po Radičevem nalogu. Vsi radičevski govorniki so v smislu Radičevega poročila govorili zelo pomirljivo in naravnost kategorično ukazali narodu naj bo miren in discipliniran. Edino izjemo tvori zopet Pribičević. Pribičević je govoril hujskajoče, je govoril, da je bil strel namenjen vsemu vodstvu KDK in se v vsem govoru omejil na samo politično-reklamno stran belgrajskih dogodkov, mrtvih, katerim je govoril na zadnji poti, se je komaj spomnil. Pribičević se je torej igral z ognjem tudi tam, ko mu je Radič ukazal govoriti za mir. Pribičević ni mogel pozabiti sebe in svojih namenov niti pri pogrebu svojih tovarišev, niti tedaj, ko je njegov drug Radič s skrbjo govoril: Bojim se za državo.

To je zadnja slika vse bratomorne politike SDS. Še to lahko dodamo, da je ta politika in SDSarska intriga kriva, da je danes g. Radič v Zagrebu in da še ni sporazuma. Mirno bo pisal vsak pravičen kronist, da je naši državi največ škodovala samostojnodemokratska koruptna, sebična in šarlatanska politika. Če Pribičević ni imel drugega izjavit v obrambo KDK, kot da se je skliceval na svoja dela, bi bil boljše storil, če bi bil molčal. Z izjavo je očitek še podkrepil.

Napadi na Italijane

v Milan, 10. jul. (Tel. »Sl.«) V bližini Ventimiglie sta bila dva fašistična obmejna milicijska na patroliranju napadena iz zasede in ranjena s strelji. Dasi sta se branila, se je napadalcem posrečilo zbežati preko francoske meje.

Poziv

Vse liberalno časopisje »Jutro«, »Slovenski Narod« in »Ponedeljek« zagovarja infamno »Jutrovo« kleveto na dr. Korošca. »Slovenski Narod« včeraj znova piše o krvavem kardinalu dr. Korošču.

Ta časopisni koncern ima očit namen, da popolnoma podivja slovensko javno življenje. Hoče uničiti vso moralo, vso dostojnost, polomiti vse mostove in uničiti vso obzirnost v javnem političnem boju. Liberalni tisk hoče v slovensko javnost prenesti kletev, psovko, zmerjanje, kleveto in osebno žalitev kakor je SDS s tem sredstvom zastrupila naš parlament, da je v tem zastrupljenju padel strel.

Slovenski liberalizem je že enkrat, v času orjune delal strelske vaje po slovenskih vaseh in mestih.

Tedaj se je uprl ves slovenski narod.

Danes vprašamo: Kdo odobrava »Jutrovo« kleveto?

Pozivamo najprej vse poštene nasprotnike, naj se izjavijo o krvavi gonji, ki se razliva v jutrovske tisku.

Pozivamo slovenske organizacije in korporacije ali odobravajo ali obsojajo »Jutrov« zločin.

Pozivamo končno vse naše somišljenike in naše organizacije, naj nam poročajo, kaj so v svojem kraju in v svojem delokrogu storile, da bo zločin kaznovan.

Najverjetnejše stara vlada

r Belgrad, 10. julija. (Tel. »Slov.«) Današnji dan je dan kombinacij. Na obeh straneh se je razpravljalo o možnosti rešitve krize. Polje fantazije je bilo na široko odprto. Zato je seveda razumljivo, da so se čule najrazličnejše kombinacije, verjetne, še več pa neverjetnih. Dejstvo pa, da se že tako mirno razpravlja o rešitvi krize, je najboljši dokaz, da je kriza povsem normalnega parlamentarnega značaja in da nikakor ni mogoče govoriti o tistem načinu, kakor se je o sedanjih krizi govorilo v gotovem delu našega javnega mišljenja in kakor so to krizo hoteli predstaviti zaigrani politiki. Med kombinacijami, ki so danes krožile po Belgradu, naj omenimo:

1. Koncentracijsko vlado. O tej možnosti se še vedno govori in gotovo je, da se še vedno delajo poskusi, sestaviti vlado, v kateri bi bili zastopani zastopniki vseh skupin. Taka vlada naj bi omogočila pozitivno parlamentarno delo ter s tem dala možnost nezadovoljnim in pa predvsem Hrvatom, da se udeležujejo v pozitivnem delu ter da s pozitivnim delom poskusijo, vsaj do neke meje, ugoditi zahtevam hrvatskega ljudstva. Za tako vlado obstoja najboljša razpoloženja v vseh parlamentarnih krogih, vendar pa je uspeh dosedanjih prizadevanj kar najmanjši in je z ozirom na znano razpoloženje v vrstah KDK taka vlada popolnoma nemogoča.

2. Druga kombinacija je koncentracijska vlada, ki bi imela nalogo, izvesti volitve. Za to kombinacijo se zelo živahno zanimajo nekateri krogi iz Radičeve stranke, ki nikakor niso zadovoljni s sedanjo politiko vodstva KDK. Ti so mnenja, da bi bila koncentracijska volivna vlada najboljša za likvidacijo velikega, umetno vzprijenega spora med vladno koalicijo in opozicijo. V tem pogledu je delovanje zelo živahno. Vendar z ozirom na dejstvo, da so pred narodno skupščino važni problemi, nima ta vlada posebnih izgledov na uspeh.

3. Nadaljnja možnost, ki se omenja v političnih krogih, je nevtralna delovna vlada. Ta vlada bi v skupščini izvedla samo neštunske konvencije in zakon o posojilu. Nato pa bi skupščino odgodila tako dolgo, dokler se ne bi strasti malo polegile, nakar bi prišlo do ponovne krize, katere skrajni izhod bi bil ta, da bi prišlo do parlamentarne vlade.

4. V zvezi s to kombinacijo predlagajo nekateri nevtralno vlado, ki sploh ne bi prišla pred skupščino, marveč bi se današnja skupščina z ukazom odgodila do jeseni. V slučaju, če bi med političnimi skupinami do takrat ne prišlo do sporazuma, bi izvedla volitve, ki bi se vršile potemtakem sredi januarja.

Za to kombinacijo se posebno zavzemajo ljudje iz Pribičevičeve okolice. V zvezi s tem razlašajo, da je prišel v Belgrad Baluždić, poslanik v Berlinu. V kolikor smo se poučili na pristojnem mestu, je ta vest popolnoma brez vsake podlage. Poslanik Baluždić se nahaja v Berlinu. Niti ni prošil za dopust, niti ga ni nihče pozval v Belgrad. Sicer je zelo dvomljivo, da bi Baluždić v današnjem trenutku mogel igrati vplivno vlogo z ozirom na znano averzijo proti Baluždiću v radikalnih vrstah.

Ker so torej vse navedene kombinacije skoro nemogoče in ker se je od vsega začetka postavila kot najnujnejša zahteva delo v parlamentu z ozirom na zunanje politični položaj in z ozirom na težavne gospodarske razmere, so v objektivnih političnih krogih mnenja, da je edino možna vlada, ki bi lahko v parlamentu delala, obnova četvorne koalicije, morda z malenkostnimi osebnimi spremembami.

Konference pod Radičevim predsedstvom

č Zagreb, 10. jul. (Tel. »Slov.«) V političnih krogih je zavladovalo najživahnejše zanimanje za orientacijo v radičevskih vrstah, posebno pa za orientacijo Stjepana Radiča. Kakor znano, Stjepan Radič proti vsemu pričakovanju noče dajati nobenih političnih izjav, niti ne sprejema časnikarjev, niti njegovih tovarišev, niti g. Predavca nočejo dajati nobenih važnih izjav. Vesti nekaterih belgrajskih listov o izjavah radičevcev niso ničesar drugega, kakor domišljija, radičevci pa molče. Ničesar se od njih ne izve, kaj se je razpravljalo na snočnji konferenci radičevskih prvakov v Radičevi vili pod Radičevim predsedstvom.

Jasno je, da so tukaj vmes Pribičevići prsti in da on igra pri radičevskih vlogi intriganta. Kakor se je zvedelo iz najzaupejše vira, je Pribičević ob Radičevem odhodu iz Belgrada dejal Radiču, da se v vseh belgrajskih odločujočih političnih krogih najresnejše misli na to, da pride do amputacije, ako bi Stjepan Radič sploh mislil postaviti vprašanje revizije ustave v federalističnem smislu na dnevni red.

Zdi se, da je Stjepan Radič verjel Pribičeviću in da se je zbal groznice ter da je radi tega skrajno rezerviran. V zagrebških krogih, kjer je ta Pribičevičeva izjava znana, so mnenja, da je Pribičević nastopil v tem smislu radi tega, ker se boji, da ne bi Radič postavil vprašanja revizije ustave in mu on s svojega strankarskega stališča ne bi mogel slediti in bi tako ostal osamljen in svojo vlogo doigral. Tako pa misli, da bo Radiča prestrašil s temi glasovi iz najbolj odločujočih krogov, da bi na ta način z Radičevjo pomočjo igral vlogo v političnem življenju. Značilna in s to vestjo v zvezi je pisava »Riječi«, ki v vesteh iz Belgrada poroča, da so prišli »klikaši« z idejo amputacije na dan.

Upanje pa je, da bo Pribičević doigral svojo vlogo, ker so to njegovo igro spoznali radičevci, v prvi vrsti nekateri iz strankinega vodstva samega in delajo z vso silo na to, da bi Radiča rešili izpod usodnega Pribičevičevega vpliva. Treba pa je, da Radič tudi sam uvidi vso intrigantsko Pribičevičovo politiko. V krogih HSS so mnenja, da bo Stjepan Radič v naj-

krajšem času začel voditi samostojno hrvatsko politiko, ki bo v interesu hrvatskega naroda.

č Zagreb, 10. julija. (Tel. »Slov.«) Zagrebški listi razpravljajo, da je nastopil odmor, ker čakajo kompetentni činitelji v Belgradu na Radičeve izjave o političnem položaju in na njegovo načelno stališče. »Obzor« pravi, da vodstvo HSS ne želi dati nobenih izjav, marveč da pušča Belgradu svobodno roko, da vidi, kaj bodo v Belgradu sklenili. Današnji »Narodni val« ne prinaša nobene izjave. V vesti iz Belgrada pravi, da je nastala v četvorni koaliciji zadrega, ker se je uvidelo, da sploh ni govora, da bi se bivši režim vrnil, niti ne, če se osebe spremenijo. »Narodni val« navaja, da se je danes pojavila tudi kombinacija, da se sestavi koncentracijska vlada, toda ne kot koncentracija strank, marveč osebnosti. Tej vladi bi načeloval Stjepan Radič. To vest priobčuje »Narodni val« brez komentarja.

Audience in posvetovanja

r Belgrad, 10. jul. (Tel. Slov.) Pri Nj. V. kralju so se danes vršile sledeče audience: dopoldne je bil sprejet zunanji minister dr. Voja Marinković, vojni minister general Hadžić, popoldne pa prvak radikalov Aca Stanovjević. O vseh treh audienceh se niso javnosti dale nobene informacije.

r Belgrad, 10. jul. (Tel. Slov.) Podpredsednik Jugoslovanskega kluba Anton Sušnik je v teku današnjega dne imel dolg sestanek z predsednikom vlade Veljo Vukičevićem, šefom DS Ljubo Davidovićem in notranjim ministrom dr. Korošcem. Vsi ti sestanki so bili političnega značaja. Podpredsednik Jugoslov. kluba je z voditelji razmotrival o političnem položaju.

Državljanstvo

r Belgrad, 10. jul. (Tel. Slov.) Naše državljanstvo se je podelilo sledečim osebam: Josip Rijavec iz Ljubljane, Franc Stickler iz Maribora, Ivan Brajnik iz St. Gabrovca, Franc Kerner iz Vinkovca, Konrad Vrdloviški iz Ptuja, Josip Fatur iz Borovnice, Gema Albina Knez iz Maribora, Henrik Bartel iz Ljubljane, Davorin Magolica iz Skoka, Alojzij Žorž iz Gorjega, Jakob Kovačič iz Pobrežja, Albina Förster iz Ljubljane, Vincenc Nepustil iz Jesenic, Josip Starman iz Gabrijel, Anton Trepše iz Ljubljane, Josip Pahor iz Ljubljane, Ivan Ferljuga iz Maribora, Marija Pahor iz St. Vida nad Ljubljano, Elizabeta Müller iz Ljubljane, Franc Beniger iz Zagreba, Guido Neumann iz Turškega vrha, Marija Schwarz iz Sv. Lenarta, Albina Leban iz Maribora, Artur Serjanez iz Maribora, Valerija Urban iz Sv. Pavla, Karl Janik iz Maribora, Elizabeta Winter iz Gaberja pri Celju, Franc Znidarčič iz Maribora, Ivan Magolica iz Skoka, Jakob Pavša iz Slovenske Bistrice, Stefan Kristal iz Padejč, Franc Božić iz Goričan, Feodor Tkačev iz Ljubljane, Peter Fau iz Ljubljane, Janez Pivk iz Dola, Aleksander Deražič iz Maribora, Josip Božić iz Dolenje Lendave, Milan Pertot iz Zagorja, Anton Ferlan iz Trogira, Herman Tavčar, Ivan Knap iz Šumberka, Srečko Krizmanić iz Maribora, P. Placidus Bori iz Maribora, Marija Hofman iz Maribora, Josip Rihtar iz Maribora, Rudolf Pavšič iz Jesenic, Josip Šček iz Ljubljane.

HPS

č Zagreb, 10. julija. (Tel. »Slov.«) »Obzor« poroča iz Splita, da je pokrajinski zbor HPS zahteval, da Stjepan Barič izstopi iz Jugoslovanskega kluba in da je proti temu sklepu bil edino pokrajinski tajnik HPS. Vaš dopisnik more demantirati te vesti, ki so popolnoma izmišljene, ker se pokrajinski zbor HPS za Dalmacijo še ni vršil.

Judie proti Rumuniji

v Bukarešti, 10. jul. (Tel. »Slov.«) Včeraj je dospel v Bukarešto podguverner francoske narodne banke na razgovore z ministrskim predsednikom Bratianom, z gospodarskim strokovnjakom Antonescom in predsednikom rumunske narodne banke v svrhu ureditve predvojnih dlogov, zvišanja obtoka bankovcev, ki naj se krije s kreditom francoske narodne banke, in stabilizacije leja.

v Paris, 10. jul. (Tel. »Slov.«) »New York Herald« poroča, da je veliko rumunsko posojilo naletelo pri merodajnih ameriških bankah na največji odpor. Že meseca marca sa ameriške banke gladko odklonile prošnjo za posojilo 12 milijonov funtov, in sicer radi tega, ker vodi Rumunija tako politiko, ki ni prijazna manjšinam in judom. V najugodnejšem slučaju se more posrečiti Rumuniji samo čisto majhno posojilo.

Popravek

Prejeli smo:

V včeršnjem »Slovenec«^c ste v sestavku »Premisliti«^c napravili več napak in zapisali nekatere netočnosti. Zato blagovolite sprejeti tale popravek:

Primerica med »klerikalnimi morilci«^c in »liberalnimi goljufi, tatovi in morilci«^c ne drži. Kajti klerikalci niso še nikdar morili, liberalci pa že lastnoročno. Zato se liberalcem, zlasti žerjavovcem opravičeno lahko očita umor.

Res je, da so vodilni žerjavovci umore v Trbovljah in v Ljubljani javno zagovarjali, da so poskrbeli, da so morilci zabrisali sled za seboj — res je pa tudi, da je dr. Korošec dal morilca na mestu zapreti.

Klerikalci niso še nikjer nikogar okradli in ogoljufali, žerjavovci so pa pri vseh tatvinah in goljufijah pri Jadranski in Slavenski banki osebno prav pridno sodelovali in jih sami izvrševali. Žerjavovcem torej opravičeno očitamo tatvino in goljufijo na debelo.

Res je, da so vodilni žerjavovci importirali nekočkovane bankovce, da so v svojih denarnih zavodih izvajali milijonske goljufije na škodo države, da so v vozovih in avtomobilih tihotapili denar v Trst. Res je, da se je to godilo pod Pribičević-Žerjavovim režimom. Torej takrat, ko so vladali, so istočasno kradli in goljufali državo.

Res je — ne samo za primer, kot ste včeraj pisali — da sme v žerjavovsko družbo samo tisti, ki hoče, da ga okradejo. Žerjavovci kradejo čast in denar kjerkoli ga dobe. Ni bilo v zgodovini slovenstva večjih in spretnejših tatov kot so žerjavovci. Kjerkoli so dobili vpliv, vse je slana vzela.

Res je, da nihče ne sme imeti oprava z liberalnimi podjetji, zavodi, obrtniki in trgovci, če hoče, da ne bo ogoljufan. Kajti liberalno časopisje izvaja notorične goljufe in naročniki tega časopisja morajo izgubiti vsako senco poštenosti.

Res je, da je skrajni čas, da se naši pristaši in vsi poštenci Slovenci zavedo, da je v nevarnosti naša čast, naš dober glas in z vso ostroostjo nastopijo proti propali žerjavovski družbi. Sram naj nas bo, da nas je »Jutro«^c s kolom po glavi moralo zbuditi k samozvesti in odločnosti.

Seja ljubljanskega občinskega sveta

V torek, dne 10. t. m. ob 6 zvečer se je vršila seja ljubljanskega občinskega sveta. Sejo je otvoril župan dr. Puc, ki je imenoval za overovatelja dr. Jeriča in Josipa Lovšo.

O belgrajskem zločinu.

Župan dr. Puc je nato izjavil:

»Dne 20. t. m. se je dogodil v Narodni skupščini zločin, katerega posledice sta bila v vrstah narodnih polancev dva mrtva in trije ranjeni. Ta dogodek, kakor ga doslej zgodovina parlamentarizma ni poznala, je globoko razburil vso našo javnost in vzbudil težko žalost v vseh plasteh našega naroda. Ta zločin ni samo oskrnil parlamentarnih tal, marveč je tudi silno ponižal naš ugled v svetu. Jaz sem v znak žalosti dal razobesiti na mestnih poslopih žalne zastave. Temu vzgladu je sledila vsa občina v dokaz solidarnega čuvstvovanja. Poslal sem tudi prizadetim žalno brzojavko in sem se z nekoliko tovariših udeležil maše zažidne, dočim so se drugi udeležili tudi pogreba žrtve. Zalogostnega dogodka pa tudi danes še nismo preboleli. Toda trdno upamo, da kri ni tekla zaman, marveč da bo utrla pot enakomernosti, vseh v tej državi, da bo pomagala k ozdravljenju razmer in da ne bo poglobila nasprotij med Srbi, Hrvati in Slovenci, marveč da bo mogla najti ono pot v našem političnem življenju, ki edina vodi h konsolidaciji, enakosti in bratstvu. V tej nadi kličem spomina padlih Pavla Radiča in dr. Basaričarja.«^c »Slava!«

Občinski svetniki so županov govor poslušali stoje ter koncem govora zaklicali »Slava!«

V nadaljnjem predsedstvenem poročilu je župan navedel darove za mestne reveže. Zbirka za Bolgare je dosegla znesek 76.143 Din, ki je bil izročen bolgarskemu poslanstvu, ki se je za to zelo toplo zahvalilo. Dalje je župan sporočil, da je zagrebški občinski svet imenoval nekatere ulice po slovenskih možeh. Rektor dr. Vidmar je posvetil svojo novo knjigo o znanstveni podlagi elektrotehnike mestni občini. Mestna občina je povabljena na kulturno razstavo v Bruu. Konstituirala se je zveza jugoslovanskih mest in je v odboru zastopana tudi Ljubljana. Župan poroča še o raznih gradbenih in tlakovalnih delih v mestu.

Dr. Lemež je v imenu komunistične skupine prečital daljšo izjavo, ki precizira stališče komunistov in primerja belgrajski umor z razveljavljenjem komunističnih mandatov v konstituenti. Dr. Lemež je v izjavi ostro prijel župana, ker ni takoj skidal žalne seje in je to pripisoval sodelovanju SDS in SLS v občinskem svetu. Da je izjava polna strastnih napadov na SLS in dr. Korošca, je samo-osebi uvereno.

Tavčar (SDS) je mnenja, da zločin v skupščini ni posledica hipnega razburjenja, temveč je bil pripravljen javno in odkrito. Atmosfera v Belgradu je nujno morala roditi zločin.

Zanimiva izjava socialističnega Likarja.

Likar (soc.) protestira proti oneščanju parlamentarne demokracije. Krivdo za umor v skupščini pripisuje tako režimu, kakor opoziciji, ki ga je zakrivila s svojo netaktnostjo in očitnim namenom priboriti si delež na hegemoniji države.

Podžupan Jarc:

»Lahtko izjavim v imenu kluba občinskih svetnikov SLS, da vzamemo izjavo g. župana na znanje. Tudi mi obžalujemo ta umor in sočuvstvujemo z rodbinami padlih. Reagirati pa moram na izjavo dr. Lemeža. Dr. Lemež se zgraža nad političnim umorom v skupščini, političnim v toliko, ker je nasprotnik ustrelil iz politične maščevalnosti nasprotnika. Dr. Lemež se je dotaknil seveda tudi militarizma in pristavil zraven svoj republikanski piskrček. (Gustinci vpadu v besedo. Galerija se vmeša v debato). Gospodoma Gustinciču in dr. Lemežu bi jaz odrekel pravico zgražati se nad umorom, kajti njuna stranika je nastala in se vzdržuje s političnim terorjem in atentati. To dokazuje zgodovina in če to tajite, postavljate zgodovino na glavo. G. Tavčar je govoril o atmosferi v skupščini, o hegemoniji ter o potrebi revizije ustave. Ta izjava pomenja za Slovensko ljudsko stranko zadočenje. Ako bi stranki, ki sta sedaj v opoziciji, bili že prej na tem stališču, in bi prva ne zakrivila centralizma z abstinenco in pasivno politiko, druga pa z aktivnim sodelovanjem pri njegovi zgradbi, bi nikoli ne prišlo do hegemonizma in tudi ne do žalostnih dogodkov v skupščini. Ustavni načrt, ki sta ga izdelala SLS in Stojan Protič, je navajal bistveno drugače ureditev države. To so stvari, ki jih ne smemo pozabiti. Stališče SLS je ostalo neizpremenjeno in upamo, da pride prej ali slej do revizije naše ustave. Kar se tiče harmoničnega življenja v naši državi, je za to harmoničnost potrebna dostojnost v političnem življenju, zlasti dostojnost do oseb. Če lahko delamo

v občinskem svetu mirno, je temu predvsem iskati vzrok v naši dostojnosti. Toda, ali more infamija, kakor jo je zagrešilo »Jutro«^c s svojim napadom v petek na dr. Korošca, pospeševati harmoničnost javnega življenja? (Protesti v vrstah SDS.) Dr. Korošec je predstavnik Slovenije in slovenskega naroda, organiziranega v SLS in moramo zato proti takemu blatnemu protestirati.

Tudi naša želja je, da se premostijo velika nasprotja v političnem življenju, ki so jih povzročili belgrajski dogodki, z veseljem pa moremo ugotoviti, da je ostala državna ideja pri tem vzvišena nad dvomi in da je kljub temu ostal ugled države pri njenih sosedih nedotaknjen.

Župan dr. Puc pojasni dr. Lemežu, da zato ni sklical takoj žalne seje, ker je vedel, da radi razmer v občinskem svetu to ne bi bila nobena žalna seja, temveč le prilika za demagogijo.

Poročilo finančnega odseka pod g. Tavčar. Gre za nakup in odkup nekaterih stavbenih parcel. Kinematografom se občinska davščina ne bo odpisala.

Poročilo gradbenega odseka pod ing. Rueh. Najame se 10 milijonsko posojilo za izvršitev triletnega tlakovalnega in kanalizacijskega programa ter posojilo poldrugega milijona za izvršitev raznih regulacij in naprav mostov. Ing. Rueh poroča še o raznih prizivih ter gradbenih delih in spremembah regulacijskih načrtov.

O prošnjah za sprejem v občinsko zvezo poroča g. Urbančič.

Poročilo obrtnega odseka pod g. Past. Sklepe se prepevode krošnjarstva, prodaje slaščic po cestah in omeji se točenje alkoholnih pijač po trgovinah.

Župan je prečital še več samostojnih predlogov in odgovarjal na razne interpelacije, tako ravatelj Jeličica glede nečistljivosti uradnih objav na razglasnih deskah, g. Golmajerja radi tega, ker se nekateri uradniki branijo dati občinskim svetnikom pojasnila za občinske seje itd. Župan je na vse interpelacije dal v splošnem zadovoljive odgovore.

Dr. Lemež je interpeliral župana radi tega, ker je baje v nasprotju z zakonom, da so ob odbornik prof. Jarc in oblastna uradnika ing. Rueh in g. Pirca občinski svetniki. Župan dr. Puc se glede prof. Jarca postavi na stališče, da tega zakon ne preprečuje in da sta že poprej bila dr. Tavčar in dr. Triller hkrati deželna odbornika in občinska svetnika. Glede g. Pirca in ing. Rueha pa je zakon razlagati v tem smislu, da ne morejo biti občinski svetniki samo oni oblastni uradniki, ki imajo neposredno nadzorstvo nad občinskim proračunom.

Po interpelacijah je župan dr. Puc ob tri četrti na 9 zaključil javno sejo, nakar se je vršila tajna seja.

Shodi SLS

Dne 8. t. m. nas je obiskal naš priljubljeni narodni poslanec g. dr. Franc Kulovec, ki nam je razumljivo in natančno opisal delovanje SLS v parlamentu ter istočasno jasno dokazal gorostasne laži, ki jih trobijo v svet jutrovcu in samostojneži. Shoda se je udeležilo okrog 300 poslušalcev, ki so prav z zanimanjem poslušali g. govornika. Shod bi pa bil še boljše obiskane, ako ne bi ravno noč pred shodom zbežal ljudi požar v vasi Gabrje, vsled česar je manjkalo veliko Gabrcev. Po končanem shodu se je izrekla zaupnica SLS, njenim voditeljem, še posebno pa g. ministru dr. Korošču. Isti dan popoldne je imel dr. Kulovec shod v Stopičah pri Novem mestu.

Stopiče. Preteklo nedeljo popoldne se je vršil zelo dobro obiskani shod SLS. Poročal je poslanec dr. Kulovec. Zborovalci so soglasno izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu in dr. Korošču.

V Gornji Radgani je bil v nedeljo, 8. jul. zbor zaupnikov SLS, ki je bil izvrstno obiskan. G. Jerebič je poročal o razmerah Gornjeradganske posojilnice. Poslanec dr. Korošec je podal politično poročilo. Zaupniki so enoglasno in navdušeno izrekli zaupanje poslancem SLS, zlasti voditelju dr. Korošču, ter izpovedali svojo neomajano zvestobo SLS, ki je po svojem programu in delu edina prijateljica slovenskega ljudstva in poklicana voditeljica v političnih stremljenjih in bojih.

Macedonci ubili Protogerova

v Sofiji, 10. julija. (Tel. »Slov.«^c) Vedno bolj se uveljavlja mnenje, da je iskati vzrok umora Protogerova v konfliktih, ki so nastali v vodstvu macedonske organizacije. V neki vesti, ki izkira baje od inozemskega zastopstva notranje macedonske revolucionarne organizacije, se sporoča, da se je umor izvršil na povelje člana centralnega komiteja organizacije Ivana Mihajlova, toda brez pristanka drugega člana vodstva Kristova. Ker pa smejo člani vodstva sklepati le soglasno in so za to odgovorni kongresu, pomenja to kršitev statuta organizacije. Iz te vesti ni težko razbrati očitne vojne napovedi Protogerovih pristašev v organizaciji Ivanu Mihajlovu, tako da je z gotovostjo že v kratkem času pričakovati nadaljnih krvavih dejanj. Tudi radi drugih velikih diferenc v vodstvu se je kongres tajne organizacije, ki bi se moral vršiti že pred dvema mesecema, vedno odlagal, da se preperejo krvavi obračuni med pristaši raznih skupin kongresa. Celo Protogerov je bil baje že pripravljen, da se sploh umakne iz organizacije in odpotuje v inozemstvo. Pri njem so našli vidiran

inozemski potni list. Zdi se pa, da se je v zadnjem trenutku premislil, vsled česar so ga nasprotniki odstranili. Opaža se tudi hladno držanje emigrantskega lista »Macedonija«, ki odkrito priznava, da je bil umor zasnovan v vrstah revolucionarjev, in ostro loči revolucionarje in emigrante, pri čemer pozivlje prvoimenovane, naj prenehajo z bratskimi umori. Tudi macedonski nacionalni komite, ki sicer ob smrti manj znanih Macedoncev piše dolge in navdušene posmrtnice, se ob smrti Protogerova omejuje samo na dejstvo, da je svoje življenje posvetil osvoboditvi Macedonije. Truplo pokojnika so položili na oder povsem enostavno, na kreti leži samo en venec s trakovi v bolgarskih narodnih barvah brez napisu. Govori se, da je venec poslal kralj Boris, da s tem počasti generala bolgarske armade. Za Bolgarsko samo je dogodek brezpomemben v notranje- in zunanje-političnem pogledu, ker gre za čisto macedonsko stvar. Vendar pa se opaža bojazen, da bo dogodek dal povod za nadaljne krvave obračune, ki bi Bolgarsko utegnili postaviti v svetu v napačno luč.

Pilsudski vztraja doma

v Varšavi, 10. jul. (Tel. Slov.) Danes nedavno javljajo vladni listi, da je Pilsudski svoje že v podrobnostih določeno in objavljeno potovanje v Romunijo pustil in da bo ostal v bližini Varšave. Ta izprememba se utemeljuje s »klimatičnimi«^c razlogi. Maršal pa je imel v zadnjih dneh tako številne politične konference, tako z ministrskim predsednikom, s posebno misijo poljskega generalnega štaba, ki se je vrnila iz Francije, in z državnim predsednikom, da je očitno, da je Pilsudski opustil potovanje v inozemstvo zato, ker se želi, da ostane v neprestanih stikih s poljskimi dogodki.

v Varšavi, 10. jul. (Tel. Slov.) Poljsko zunanje ministrstvo objavlja note, ki so se izmenjavale pred prekinjenjem poljsko-litvanskih pogajanj v Kovnu. Najvažnejši del dokumentov je litvanski načrt varnostnega pakta, vsled katerega je razumljivo, zakaj je Poljska odklonila nadaljnja pogajanja. Woldemaras predlaga v tem načrtu, da naj se kot sporno označi vse ozemlje med mejo, ki jo je dobila

Litva v pogodbi s sovjetsko Rusijo leta 1920, in med mejo, ki jo je leta 1923 Svet Društva narodov določil kot poljsko-litvansko mejo. Semkaj spada ne samo ozemlje Vilne, temveč tudi največji del ruskega guvernementa Grodno. Potem zahteva litvanski načrt predvsem plačilo odškodnine za nastop Zeligovskega, dočim naj se protiplačilo Litve za škodo, ki jo je napravilo njeno vojaštvo, pridrži za pozneje. Ob meji, ki jo je določilo Društvo narodov, naj se ustvari na ozemlju, ki je po sklepu Društva narodov že poljsko, 50 km dolga »demilitarizirana cona«. Tudi, ko se to izvede, Litva še noče vzpostaviti direktnega železniškega prometa. Poljski odgovor na ta načrt kratko izjavlja, da teh predlogov sploh neče vzeti na znanje, ker ogrožajo suverenost na poljskem ozemlju; Poljska pa je pripravljena, nadaljevati pogajanja na podlagi priporočila Društva narodov in v okviru programa za pogajanja, ki je bil določen na konferenci v Königsbergu.

287 utoplencev

v New York, 10. jul. (Tel. »Slov.«^c) Čilski vladni transportni parnik »Angamos«, ki je plul od Magelhaensove ceste proti Valparaisu, je v zalivu Arauco presenetil strašen orkan, ki ga je vrgel na čeri pri Lebu, kjer se je potopil. S seboj je vozil delavske rodbine na solitrska polja v severnem Čilu in več političnih ujetnikov, skupaj najmanj 291 oseb. Razburkano morje je vrglo na skalnato obrežje samo štiri težko ranjene potnike. Ti pripovedujejo strašne podrobnosti o katastrofi. Rešilni čolni so se takoj potopili, na krovu pa je nastal strašen boj za rešilne pasove. Tudi one ljudi, katerim se je posrečilo dobiti rešilne pasove, je divja morska struja potegnila v globočino, ali pa so se ubili na skalah. Radio-postaja na ladji je najbrže bila poškodovana, ker so v bližini nahajajoči se parniki slisali le slabe signale. Ko so hoteli na kraj nesreče, niso o ladji našli nobenega sledu več. Dosedaj je morje vrglo na suho 80 trupel.

Giolitti na smrtni potselji

v Milan, 10. julija. (Tel. »Slov.«^c) Danes so Giolittija na njegovo zahtevo prevedeli s sv. zakramenti za umirajoče. Bolnik je star 86 let in ima vnetje ledvic ter je splošno oslabil

vsled starosti, dočim je njegov duh še popolnoma svež. Rekel je svoji hčeri, da je vesel, da more slediti svoji soprogi na oni svet, ker mu je bila dana visoka starost, kakor jo doseže le malo ljudi. Njegovi sinovi so bili poklicani iz Rima in Pariza. Ob smrtni postelji ga obiskujejo številni prijatelji.

Gozdovi gore.

e Trst, 10. julija. (Tel. »Slov.«^c) Včeraj okrog 10 dopoldne se je vnel gozd v bližini nekdanje smodnišnice na Catinari pri Trstu. Ogenj je nastal istočasno na več mestih. Takoj so prišli na pomoč tržaški gasilci, ki so ogenj omejili, nakar so se vrnili v mesto. Ob 1 popoldne pa se je ogenj nenadoma zopet začel hitro širiti. Na pomoč so prihiteli karabinjerji, gozdna milica, vojaštvo in kmetje. Ogenj je zajel okrog 30 ha zemljišča z mladimi gozdnimi nasadi in okrog 30 ha pašnikov. Ozemlje se nahaja med Bazovico, Borštom in Ricmanjem, ter je last družbe za pogozdovanje Krasa. Gasilec se je proti večeru posrečilo omejiti ogenj.

Novosodska vremenska napoved. Tiho, lepo in vedro. Morda kratke nevihte.

Dunajska vremenska napoved. Ponoči ni izključena kratka nevihta, jutri zopet večina ma jasno in vroče, lokalni vetrovi.

Novo zločinske klevete „Jutra“

Včerašnje »Jutro«^c prinaša tele nove klevete:

1. Nesposobnost dr. Korošca.
2. Koroščevo krvavo ministromanje.
3. Korošec je formalno in moralno odgovoren in je sokriv dejanj, ki imajo krvavi značaj.
4. »Slovenec«, »Domoljub«^c in »Straža«^c so zaplembe v polni meri zaslužili in dr. Žerjav in Pribičević sta vršila le svojo dolžnost, ako sta protidržavnim hujskačem stopila na prste.
5. Pohvale je vredno dejstvo, da je pod PP-režimom policaj pregledal vsako tiskovino, ki je šla iz Jugoslovanske tiskarne.
6. Jugoslovanska tiskarna je kovačnica laži, klevet in hujskanja.
7. Po politiki dr. Korošca so dobili orožniki za svoj popravek krvoprelitje in priganjanje ter ubijanje nedolžnih ljudi.
8. Uspeh vlade dr. Korošca je sledeč: Smrtne žrtve v Zagrebu, težko ranjeni v vseh treh prestolicah. Krona vsega pa je Korošču zločin, ki nima para v zgodovini: umor in poboj poslancev v Narodni skupščini. To je krvava bilanca prežalostnega ministromanja dr. Korošca.

To so »Jutrove«^c besede.

Sporočamo to novo infamijo naši javnosti in jo pozivamo na brezobziren boj proti klevetniku.

Cerkev in delavsko uprašanje

Vse do zadnjega časa se je z marksistične strani splošno napadalo Cerkev in katolištvo, da na eni strani prikrito podpira kapitalistični profitarški gospodarski red in da na drugi strani ne stori predvsem za industrijsko delavstvo prav nič. Ti glasovi so šli in se še danes slišijo po sestankih marksističnih kulturnih in strokovnih organizacij kakor tudi po socialističnih političnih shodih. In marsikateri delavec in polizobrazenec je vzel te besede za sveto resnico in jim tako še danes množice verujejo. Opazovalec lahko vidi, kakšne posledice rodi ta bodisi zavestno ali podzavestno vodeni boj proti Cerkvi. Ne piše in ne govori se zastoj o odtujitvi proletarijata Cerkvi.

Pa je morda res Cerkev zgrešila v veke ji zapisano pot svetovnega duhovnega poslanstva in se dala preslepiti mamoni? — Le kaj? Kako daleč je od teh napadov — resnica. Da pokažemo le-to v vsej jasnosti, naj govore te vrste. Nočemo pričati sami, dajmo besedo — marksistu.

Od 30. maja do 19. junija se zasedala mednarodna konferenca dela v Zenevi. Kakor vsako leto, tako je tudi letos direktor mednarodnega urada dela

Albert Thomas

predložil konferenci obširno izčrpno poročilo o delu mednarodnega urada dela, pregled vseh svetovnih socialnih vprašanj in položaj celokupne mednarodne socialne politike. Objektivnosti ne more odreči temu poročilu nihče. Gotovo je eno najbolj zanimivih poglavij ono o delu katoliške Cerkve na polju delavskega varstva, socialne in gospodarske politike v okviru smernice okrožnice »Rerum novarum« *Leona XIII.*

To je pač izjava svetovne institucije, ki ji je enake treba iskati tudi v zgodovini. Značilna je tembolj, ker za izdano poročilo mednarodnega urada dela je osebno odgovoren direktor Albert Thomas, ki je — kakor znano — socialist. Poročilo pomeni v celoti sijajno in brezpogojno priznanje dela katoliške Cerkve in papežev v pogledu mednarodne delavske politike. Posebej kaže na to, kako Cerkev z železno doslednostjo izvršuje svoje vesoljno versko in splošno duhovno poslanstvo.

Albert Thomas pravi:
»Z vso pažnjo in simpatijami moramo zasledovati v novejšem času religiozna gibanja in pokrete, ki jih preveča tako močan socialni duh in katerih sile se, žal, le prevečkrat podcenjujejo. Neprecenljivo pomoč more pričakovati mednarodna organizacija dela prav od te strani.

Veliko gibanje pod okriljem katoliške cerkve, vzniklo iz okrožnice »Rerum novarum«, jasno kaže vso neupogljivo plodnostno silo.

Rad bi šel v podrobnosti tega gibanja, a mi prostor to zabranjuje,« *nadaljuje Thomas. »Ob nastopu svoje vlade decembra 1922 je papež Pij XI. znova poudaril katoliški nauk o pravu, gospodarskem redu, še posebej pa o »lastninski pravici, pravicah, in dolžnostih delavcev in razmerju med delavci in delodajalci. Pij XI. se obrača predvsem do tistih, ki dasi ne odklanjajo teh naukov, vendar v vsakdanjem življenju tako ravno, kakor da bi izgubile te besede svojo prvotno veljavo ali kakor bi jih sploh več ne bilo. Ti nauki in norme,« *zaključuje papež, »morajo zopet priti v vso tvorno moč, posebej pa še pri pouku mladine.«**

Duhu in smernicam okrožnice »Rerum novarum« *je zvesta*

Katoliška duhovščina

in skuša z njim bolj in bolj prepojit narode. Na posameznih pokrajinskih koncilih, v pastirskih listih in katekizmih bomo našli be-

sede Leona XIII., ki odločno govore za katoliško socialno organizacijo, za pravičen zaslužek, o upravičenosti stavke, o pravicah in dolžnostih delavcev k solidarnosti v okviru društev, ki naj bi bili klicarji delojemalcev.

Sredi socialnih prevratov zadnjih let, sredi vseh spornih gospodarskih vprašanj med vojno in še potem — naj je prišlo karkoli — katoliška duhovščina je vztrajala in se trudila ohraniti izročilo čisto in neokrnjeno in ga še izpopolniti.

Še nihče pred Thomasom ni izrekel na tako širokem forumu tako odločnih besed. Morda niti najboljši katolik ne bi tako branil svoje Cerkve. Da pa Cerkev dejansko v tem duhu v življenju ljudstva deluje predvsem kot etična velesila, evo nekaj primerov:

Belgijski škofje

so v skupnem pastirskem pismu l. 1927. odločno obsodili vsakršen liberalizem in poudarili, da je le-ta krivec »bednega položaja delavskega razreda v zadnjih desetletjih. Z vso upravičenostjo se je obrnil socializem proti socialni razrvanosti, ne sme pa si umišljati, da ima v tej boju monopol.« *Škofje izjavljajo, da nimajo nič proti nekakemu »kompromisu«, proti počasnemu skupnemu pohodu proti skupnemu nasprotniku, s predpogojem, da ostane čistoča verskih resnic in programa, katerega izvršitvi velja združitev, nedotaknjena.*

Istega leta je

7 ameriških škofov

zavrglo oni liberalizem, ki »je dovedel do mamoništinega kapitalizma v najslabšem pomenu besede, k samosilstvu in spravi človeško družbo v nered in razkroj. Skupen pastirski list ostro zavrača »plutokracijo, ki se je potom monopolov, trustov in koncernov polastila določevanja vseh življenjskih sredstev in ki brez kontrole ne ozirajoč se na zahteve pravičnosti, neusmiljeno gospodari.« *Preklinja »denarne mogotce«, ki izrabljajo ljudsko bedo v utrditev svojega gospodarstva. Banke vladajo v nekaterih državah. Tu je vsa delavska zaščita brez pravega pomena. — Z vso odločnostjo odklanjajo avstrijski škofje »neresnične in zlobne očitke, da dovoljuje katoliška Cerkev delavcem napram kapitalističnim podjetnikom le pokorščino in potrpljenje, da pa na drugi strani brani in podpira kapitaliste in plutokracijo. Človeško družbo je treba znova zgraditi na principih krščanstva. Posledujoči razredi so dolžni uporabljati svoje bogastvo v splošni blagor, ustvarjati z njim nove delovne prilike, ker imajo vsi ljudje, ki morejo delati, pravico in dolžnost do dela. Zaslužek mora odgovarjati na eni strani uspehu in pomenu dela, na drugi strani pa omogočati primerno življenje kakor tudi ustanovitve in vzdrževanje družine. Preskrbljeno mora biti tudi za čas bolezn, starosti in onemoglosti.«*

L. 1920. poudarjajo

škofje iz Lombardije

da zahteva pravičnost od kapitalista, da v času krize prevzame nase zmanjšanje svojih dohodkov, ko se vendar delavcev zaslužek, ki je itak komaj krije prepotrebne izdatke, ne more še bolj znižati.

Škofje Združenih držav

zahteva v svojem programu za ljudski preporod »pravične družinske plače, ki pa predstavljajo le minimum socialne pravičnosti. Zborovalna in združevalna pravica delavcev se gotovo ne bo nikoli več stavljala kot vprašanje.

Francoski škofje

so ob priliki meznega boja l. 1925. izjavili, da mora zaslužek kriti potrebe dnevnega življenja.

škof v Trieru

je v zadnji mezdni boj v Saarski kotlini sam osebno posegel in interveniral pri vodilnih osebnostih v kovinski industriji in je bilo delavstvu ugodeno v veliki meri po njegovem prizadevanju.

Kar zadeva delovno pogodbo in delavske organizacije, izjavlja

nadškof v Lyonu

(maja 1924), da se mu zdi, da se delodajalec, ki je pripravljen sklepiti delovno pogodbo le s posameznim delavcem, zelo oddaljen od naukov Cerkve. — Avstrijski škofje pa preko katol. delavskih organizacij s simpatijo pozdravljajo čut skupnosti vsega delavstva, ki noče ostati napram premoči kapitalizma brez zaščite.

Kölnski nadškof

in kardinal piše v svojem pastirskem listu l. 1927. o gospodarski skupnosti dela in kapitala in imenuje obratne svete kot nosilce bodoče organizacije produkcije. Mnogo je odvisno od izbire pripravnih oseb. V ostalem je treba priznati vrednost delovne moči, kulturne zahteve delovnega ljudstva.

In s kako svarilnim glasom govori

naša slovenska škofa

v letošnjem pastirskem listu, ko gledata rane, ki jih zadaja človeštvu kapitalizem in ki jih mora prenašati tudi slovenski narod. Socialne razlike »vodi do nesrečnemu razrednemu boju in nazadnje h krvavi svetovni revoluciji.« *V nadaljnjih besedah, ki morajo odmevati v srcu vsakega človeka, postavljata človeško družbo pred dvojno možnost: ali krvava svetovna revolucija ali krščanska socialistična družba. Gotovo sta ta dva globoka videca dovolj glasno zaklicala vsemu človeštvu in še posebej slovenskemu narodu, kakršna bo njegova pogibelj, ako še pravi čas ne spozna.*

Vseposvodi na svetu Cerkev po svojih škofih in duhovnikih živo kaže ljudstvom tudi pota k pravi socialni blaginji. Cerkev v celoti ne uči in ne podaja nobenih sistemov in načrtov, temveč hoče kot Duhovna Mati človeštvo prekrasiti s krščansko ljubeznijo in otroštvom božjim. S tem pa še ne brani zatiranim in ponižanim njihove vseskozi upravičene borbe, ampak ji prav ona daje idealne vsebine — vso polnost in zagotovilo konca bede in gorja.

Petejan prodaja socialistično puhlico

V petek, 6. julija, zvečer se je vršil na unionski verandi v Mariboru shod socialistične stranke. Nastopila je trojica — Petejan, Eržen, Grčar. Petejan je bil prav dolgozezen in je izkoristil priliko, da se po dolgem času zopet enkrat prav na široko izblebeče. Povedal ni ničesar; kar je govoril, najdeš vse v »Jutrovh« *uvodnikih. Odobral je politiko buržujske opozicije, ki jo je takoj za njim prav ostro napadal njegov sodrug Eržen, ki je tudi sicer v mnogem demencialen svojega predgovornika, dasi se tudi pri svojih besnih napadih na vladu, ki so pri vsaki besedi razkrivali onemoglo jezo tega politička, ni izogibal prav nesramnih in lažnih trditvev. Gospod poslanec Petejan ni niti črnil o tem, da bo zapustil parlament. Vrstilo so se sami napadi na vladu in na te šmentane kleri-*

Za zjokati se je

če postane mož, katerega muči glavobol, malodušen. Temu se lahko izogne, kajti

Pyramidon
Tablete

nam prinesejo pri teh kakor pri drugih bolečinah brzo pomoč. —

Pristne samo v originalnem zavoju „Molitor-Lacius“.

kalce, ki so vsega krivi, kar se na svetu hudega zgodi. Človek bi mislil, ko ga je takole poslušal, da govori kakšen buržuja a la Pribičević. In na koncu, pomislite, kaj se je zgodilo! Za Boga svetega! Petejanček je s tresočim glasom, ki je izdajal, da celo sam zvoku lastnih besed ne veruje, izdal vladno vojno napoved, tako da so se poslušalci spogledovali, češ: ta je pa korajžen in močan. Kjer je končal, bi bil moral šele začeti. Ljudje so namreč pričakovali, da jim bo povedal, kaj je dosegel za tiste dobre v Belgradu; tudi je poudarjal, da je njegova moč in veljava v Belgradu tolika, da mora tamkaj za uboge sodruga posredovati klerikalni poslanec Zebot, katerega prav pridno okupirajo z najrazličnejšimi prošnjami, roče ga, naj njihovih imen ne izda dragim sodrugom. Opazili smo jih nekaj na petkovem shodu, pa so bili čisto tihi, ker prav dobro vedo, da ne morejo gospod Petejan v Belgradu prav ničesar izposlovati, dasi na shodih prav mogočno bobne in hrešče. Predsednik je po Petejanovem in Erženovem političnem velegovoru že zaključil shod, pa se je končno še usmilil Grčarja, ki mu je milostno podelil besedo, da se je lahko razčvekal. Die verdammten Klerikalisten — oni bi radi samo streljali! Pa je imel smolo. Ljudje so kar trumoma začeli zapuščati zborovanje, zunaj pa so se norca delali: Kdo bo pa Grčarja poslušal! Delavci, ki niso zaslepljeni socialisti, pa so se domov gredoč takole pomenkovali: šimfat pa znajo, šimfat. Klerikalci, klerikalci, pa samo klerikalci. Kaj imamo mi od same šimfarije in hecanja. Radi bi samo vedeli, kdaj pa bo boljše za nas, kaj so naredili gospod Petejan v Belgradu za tistih enajst železničarjev, ki so bili odpuščeni. Delavski lažvoditelji, pazite! Delavstvo vas je zalotilo, da ste se usuznjili reakcijonarni, kapitalistični in buržujski SDS in bo pazilo na vsak vaš korak. Delavstvo ne mara hujskanja, ampak ono hoče zboljšanja svojega slabega položaja. Prej ali slej pa bo spoznalo, da so pravi delavski voditelji na Slovenskem samo tisti, ki jih je učil socialno misliti, čutiti in delati prvi in največji organizator slovenskih delavskih mas — Evangelist Krek.

Selma Lagerlöf:

Roka duha

Natanko, ko je udarila ura eno, je nekdo prišel in pozvonil na doktorjev zvonec. Prvo zvonjenje ni imelo nobenega uspeha, ko pa je drugo in tretje zvonjenje izdalo, da je stvar neomajno resna, je prišla skozi kuhinjska vrata Karolina, doktorjeva postrežnica, da vidi, kaj je. In ko se je Karolina malo časa dogovarjala, je morala uvideti, da je treba doktorja zbuditi. Potrkala je na duri spalnice.

»Prišel je nekdo od svojcev neveste gospoda doktorja. Gospod doktor morajo tje.

»Ali je bolna?« *se je oglasilo od znotraj. »Ne vedo, kaj ji je. Mislijo, da je morala nekaj videti.«*

»Dobro, pozdravim; pridem takoj.«
Doktor ni spraševal naprej. Ni imel rad, da bi imele dokle njegovo nevesto po jezikih.

Čudna stvar to, te vraže, je mislil, ko se je oblačil. Saj leži hiša vendar sredi mesta, ni niti malo romantičnega na njej. Čisto navadna, grda, stara hiša, prav taka, kot vse druge v mestni četrti. Pa straši v njej kar na debelo.

Če bi ležala še v temni uličici ali nekoliko izven mesta sredi kaknega divjega vrta, kjer bi skrivnostna stara drevesa tolkla po oknih, v takšni viharni zimski noči! Ali s cerkvijo, lranilnico, vojašnico in cukrarno čisto v bližini! Človek bi moral misliti, da bi morala cukrarna vse strahove pregnati s svojim ropotom in kuhanjem in velikimi parnimi kotli. Toda ne — nikakor ne!

Na svoj način je zaslužila prikazen občudovanja. Imela je energijo, neverjetno energijo in sposobnost, da si ohrani svoj prostor v zavesti ljudi. Pač so priznavali, da se zdaj

že približno dvajset let ni dala videti, odkar sta se bili vselili v sobe duhov gospodični Burman. Toda ali jo je kdo pozabil? Saj to se je pokazalo zdaj: le ker je Ela povsem nepričakovano zbolela, je bilo treba že trdit, da je nekaj videla.

Da se je česa prestrašila, to pač ni bilo nemogoče. Ona je bila kakor predestinirana videti strahove, ker je vse svoje življenje prebila pri svojih dveh nervoznih, starih tetah. In da je bil strah v hiši, to je pač zmerom in zmerom slišala in verjela. Odmala je bila njena fantazija z vsem tem razdražena.

Ko je prvokrat obiskal teti radi bolezn, mu je ona takorekoč s ponosom in radostjo povedala: »Tukaj je soba duhov.« *Z glasom, kakor bi bila pokazala rodbinsko dragocnost.*

»Veste, gospod doktor, ni da bi kvartali v tej sobi.«

»Zakaj pa ne?«

»Veste, če napravi kak igralec najmanjšo napako, še tako nepomembno zvižajo, se pokaže roka in leže poleg njega na igralno mizo.«

»Kakšna roka?«

»Stara, grda roka s težkimi diamantnimi prstani na krivenčastih prstih in s pravimi čipkami okoli zapestja.«

»Kaj pa potem?«

»I, drugega ni videti ko roko.«

»Pa odkod pride to?«

»Tega nihče ne ve, zmerom se je pokazala tu.«

Pripovedovala je to zelo smelo; a kdo bi mogel vedeti, kdo bi mogel vedeti? Ona je gotovo verjela v strahove.

Tako se priplazi, vidite, gospod doktor, na rob mize se priplazi, tesno ob tistem, ki igra. Strah, in potem pokaže z velikim, kri-

venčastim prstom na eno izmed kart! Nohte ima nalik krempljem, ukrivljene in ostre.«

Ne, vsekakor ne, v vse to ona pač ni mogla verjeti. Saj je vprav sobo duhov izbrala zase...

Doktor se je žuril mimo velike cukrarne, v kateri dela niti ponoči niso prekinili, in je prispel po kamenitem stopnišču v hišo.

Bog se usmili, tudi sam bi se bil skoro prestrašil. Na stopnicah je stala dolga postava, ki je bila popolnoma zavita v črn šal. Teta Malka je bila prišla sama dol, da bi mu posvetila po stopnicah.

»Kako je Eli?« *je vprašal doktor.*

»Kako lepo od tebe, da si tako hitro prišel,« *je rekla teta Malka. »Jaz ne vem, kaj ji je. Ti moraš sam pogledati.«*

Skoro je tekla po stopnicah gor, kakor tudi je bila stara. Doktor si je mogel šele zdaj živo predstavljati, da bi bilo res nevarno odlašanje.

Hudo bi bilo, če bi imelo zdaj priti kaj vmes, z malo deklico tam zgoraj, ki si jo je izbral za ženo! Vse svoje življenje ni videl nobene, ki bi bila zanj bolj primerna. Zelo lepa, in razen dveh starih tet nobenih drugih sorodnikov, in seveda strogo vzgojena, na dom navajena, urnih rok v gospodinjstvu, mirna.

Ko sta stopila v predsobo, se je obrnila teta Malka zopet k njemu.

»Midve sva se zbudili sredi noči, ker je tako strašno kričala, in vse od takrat je nisva mogli pomiriti. Nisva si znali drugače pomagati, ko da sva dali tebe poklicati.

Odprija je duri v Elzino sobo, pomolila glavo noter in rekla, da je on prišel. Precej nato je mogel vstopiti.

Notri je bilo tako svetlo, da je prvi hip težko kaj razločil. Prinesli sta morali pač vse svetiljke in luči, kolikor jih je bilo pri hiši. Ob tej razsvetljavi je moral vsakdo spoznati, da je bila tu nekoč, ko je bila hiša na višku svojega sijaja, dvorana, v kateri so se vršile gostije.

Tu torej so bili sedeli pri igralnih mizah in vprav tu se je bila pokazala roka prikazni. To je moralo biti groze in vznemirjenja! Treba je bilo pogledati samo njegovo nevesto, pa si videl, kako so utegnili izgledati.

Sedela je sredi sobe v velikem naslonjaču, vzravnana je bila popolnoma pokonci, se ozirala okrog s čudno blodečimi pogledi, bila bleda, s pravo mrtvaško barvo, zobje so ji bili stisnjeni in tresla se je.

Naslonjač je bil potisnjen v sredo sobe. Imel je proste noge. Nič pohištva ni bilo v bližini, nič se ni moglo spodaj skrivati in se nepričakovano ven priplaziti.

Ona se ni zmenila za nikogar od njih, ki so vstopili. Imela je zdaj oči trdno, prav trdno priklenjene na senco omare, ki je segala proti oglu lončene peči. Morala je sumiti senco, da se hoče na kak način grdo poigrati z njo. Povlekla je obleko nase, kakor v nameri, da bi bila pripravljena bežati, če bi se senca zgostila in oblikovala na kak način, morebiti v veliko roko s prsti in kremplji. Doktor je pomaknil zato brž svetiljko počez, tako da je njena luč padla v kot. Ona je omahnila nazaj na stol.

Zdaj je prišla teta Berta in poročala prav tako kot že teta Malka.

»Zbudili sva se zaradi njenih krikov, kakor da bi bila zblaznela, in tako je bila potem ves čas. Samo luč hoče imeti, vedno več luči. Kaj misliš, kaj utegne to biti?« *(Dalje prih.)*

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sreda, 11. julija. Pij, Olga, Sidronj, Savin. — 193. dan v letu. — Po pravoslavnem koledarju 28. junij, po muslimanskem 22. januar 1347, po židovskem 23. december 5688.

ZGODOVINSKI DNEVI

11. julija: 1848 se je slovenščina uvedla v šole. — 1846 se je rodil kralj Peter I. — 1700 se je ustanovila v Berlinu akademija znanosti. — 1896 je v Berlinu umrl staroslovec Ernst Curtius.

★ Poslancem SLS. Člane Jugoslovanskega kluba vabim, da se v nedeljo, 15. julija polnoštevilno udeležijo ljudskega tabora v Zalcu. — Prof. Anton Sušnik, podpredsednik Jugoslovanskega kluba.

★ † P. Joahim Košenina, gvardijan frančiškanskega samostana in rektor božjepotne cerkve Marije Pomagaj na Brezjah, kaplan in katehet v Mošnjah, je včeraj zjutraj po kratki bolezni izdihnil svojo blago dušo. Pokojni je bil rojen 26. novembra 1883 v Kosezah, župnije Št. Vid nad Ljubljano. V frančiškanski red je stopil 24. avgusta 1901 in je 15. julija 1907 prejel mašniško posvečenje. Služboval je v raznih samostanih provincije sv. Križa Slovenije. V Brezicah kot pridigar in spovednik; pri Sv. Trojici v Slov. goricah kot samostanski vikarij; v Kamniku kot voditelj tretjega reda in katehet na uršulinski šoli v Mekinjah; v Ljubljani je bil katehet na Vrtači, v Marijanišču in v Lichtenthurnovem zavodu. L. 1925. ga je provincijalno predstojništvo poslalo za gvardijana na Brezje, kjer je do svoje smrti deloval v čast božjo in dušni blagor tistim, ki so iskali svoje tolažbe pri Mariji Pomagaj. Zvest in natančen v svojih službah, neutrudljiv v dušnem pastirstvu, naj ti bo v plačilo sam večni Plačnik! — Pogreb bo v četrtek, 12. julija ob desetih na Brezjah.

★ Jubilejni ljudski tabor v Zalcu. Glasom iz Belgrada došlega brzopletnega poročila velja za udeležence jubilejnega ljudskega tabora v Zalcu v dneh 14., 15. in 16. julija ugodnost polovične vožnje pod običajnimi pogoji, to je udeleženci kupijo na vstopni postaji cel vozni listek do Zalca, ki velja skupno s potrdilom o udeležbi za brezplačen povratek do vstopne postaje.

★ Volitve županov v obmejnih občinah. SLS je v vseh obmejnih občinah, kjer so se pred 14 dnevi vršile občinske volitve, dobila svoje župane. V občini Trate pri Čmureku je izvoljen za župana g. Anton Mally, v občini Velka pri Mariji Snežni g. Anton Ploj, v občini Rožengrund pri Sv. Ani Jakob Petek, v občini Dražin vrh Jakob Kukovec in v občini Sladki vrh Ivan Gojnik. Vsi novoizvoljeni župani so odločni pristaši SLS! Tudi v občini Sladki vrh, kjer so po »Večernikovih« in »Jutrovih« poročilih vladali Nemci, je izvoljen za župana pristaša SLS. — V občini Slatinski dol pri Svečini, kjer se bodo vršile občinske volitve 29. t. m., je vložena samo lista SLS. V občini Sv. Jurij ob Pesnici so vložene štiri liste. SLS ima tretjo skrinjico.

★ Županski tečaji v Slovenski Krajini. Mariborski oblastni odbor je sklenil prirediti v Slovenski Krajini pet županskih tečajev, na katerih se bodo dala županom, občinskim odbornikom in tajnikom potrebna navodila za pravilno vodstvo občinskega gospodarstva, občinske pisarne in drugih občinskih poslov. Prvi županski poučni tečaj bo v nedeljo, dne 15. julija 1928 v Dolnji Lendavi. Tečaj se bo vršil v prostorih meščanske šole in prične ob pol devetih dopoldne.

★ Okraj Kastav — izločen iz ljubljanske oblasti. Zadnji petek 6. t. m. sta prešla okraj iz občine Kastav iz področja ljubljanske oblasti. Izločitev iz ljubljanske oblasti in prevzem v primorsko-krajsko oblast se je izvršil v prisotnosti velikega župana ljubljanske oblasti dr. Frana Vodopivca ter velikega župana primorsko-krajske oblasti Juraja Kučiča v Kastavu. S tem je tudi ljubljanska oblastna skupščina izgubila enega svojega člana, zastopnika kastavskega okraja g. Širolo, ki je postal član obl. skupščine v Karlovcu.

★ Rodbina Pleteršnik v Pišecah izumrla. 13. septembra poteče pet let, kar se je poslovl v Pišecah od slovenskega naroda gosp. profesor Maks Pleteršnik, 4. julija pa je zatisnila svoje oči v 82. letu življenja njegova blaga sestra Marija. Pogreb se je vršil dne 6. julija ob asistenci treh duhovnikov. V ginljivih besedah se je poslovil od blage ranjke domači gosp. župnik. Marijina družba je položila kumici svoje zastave žalni venec, cerkveni pevski zbor pa ji je zapel v slovo. Rajna Mimi je preživela 40 let kot grajska dama barona Moscon v pišeckem gradu. Ko je leta 1820 Anton Albert baron Moscon vzdrževal v pišeckem gradu privatno ljudsko šolo, je bil zaslužen učitelj na tej šoli g. Franc Pleteršnik, oče umrlih bratov in sester Pleteršnik. Kar je bil oče Pišečanom, to je bil gospod profesor slovenskega narodu. Vsi so nam pa učitelji čednostnega, zadnja potomkinja te plemenite rodbine Mimi pa učiteljica svetniškega življenja.

★ Železniškim invalidom in vpokojencem. Društvo železniških vpokojencev je ponovno

Dečva!

Naročajte izvršeno Dečvo

(bombažna, svileni) pri

Propagandi Dečve, Ljubljana,

Kongresni trg 4.

osebno posredovalo pri direkciji drž. železnice v Zagrebu v zadevi še nenakazanih nezgodnih rent in draginskih doklad. Dobilo se je zagotovilo, da se nakazila za mesec junij in julij v najkrajšem času izvrše. Tudi glede vpokojencev južne železnice je društvo v zadnjem času prejelo najboljša obvestila iz merodostojnih strani, na podlagi katerih upa, da se vendar tudi to pereče vprašanje po dolgem neumornem delu in trudu uredi. Toliko v pojasnilo prizadetim in zvestim članom, kakor tudi tistim, kateri društvu mečejo polena pod noge in ga v tem težkem boju ovirajo. Ne pomislijo, da škodujejo s tem samim sebi in skupnosti.

★ Občinske volitve pri Sv. Juriju ob Pesnici. K notici pod tem naslovom v »Slovenec« od 1. julija smo dobili pojasnilo, da so reklamacije dospele šele 28. junija s popoldansko pošto in da se je rok za vlaganje kandidatnih list razpisal na občinski deski 29. junija ob 8. zjutraj. Potrdilo glede pravomočnosti volivnih imenikov je občinski sluga takoj isti dan izročil organizaciji SLS kot prvi in je bila lista SLS vložena isti dan kot obe nasprotni listi.

★ Iz Argentine se je včeraj vrnil g. župnik A. Mrkun s Homca, ki je od decembra meseca p. l. dalje deloval med tamkajšnjimi izseljenci.

★ Iz železniške službe. Premeščeni so: k strojnemu oddelku generalne direkcije v Belgradu: Ernest Ives, Stane Obereigner, Fran Istenič, tehniški uradniki II. kategorije, 5. skupine; Drago Lovac, poslovodja zvančnik II. kategorije, vsi iz železniške delavnice v Mariboru; Fran Borko, uradnik II. kategorije 3. skupine iz postaje Tezno k oddelku za kontrolo dohodkov generalne direkcije, eksponiran v Mariboru. Napredovali so: pri ljubljanski direkciji: Ivan Golč, zvančnik I. kategorije 1. skupine, za uradnika III. kategorije 3. skupine; prizagrebški direkciji: Nikola Grahek, zvančnik I. kategorije 2. skupine, za uradnika III. kategorije 3. skupine; Ciril Jenko, zvančnik I. kategorije 1. skupine, za uradnika III. kategorije 3. skupine; Martin Ferjan, zvančnik II. kategorije 1. skupine, za uradnika III. kategorije 2. skupine.

★ Na nov, času primeren način deluje »Sveta vojska« širom naše domovine in sicer z agitacijo od vasi do vasi, od hiše do hiše, od srca do srca. V preteklih treh tednih je obiskal zastopnik »Svete vojske« Fr. de Cecco župnijske dekanije Loka. Povsod je ljudstvo kazalo živahno zanimanje, zlasti predavanja so bila zredno dobro obiskana. Tako je bil v Zalem logu na kresno nedeljo razveseljen pogled na pestro sliko zbranih poslušalcev po sv. maši pred cerkvijo, popoldne po litanijah pa je bila dvorana v Društvenem domu v Dražgošah tudi napolnjena. V nedeljo, dne 8. julija pa so zborovali ob meji v Novi Oselici. Zopet polna dvorana. Lepo je uspelo tudi predavanje v kranjski dekaniji v Križah pri Trziču, dne 17. junija. — »Sveta vojska« se vsem, zlasti č. gg. župnikom, ki so zastopnika povsod z vsjo gostoljubnostjo sprejeli, prav iskreno zahvaljuje. — Zdaj pride na vrsto kamniška dekanija. — Strnimo vse sile, da priborimo slovenskemu narodu srečno, trezno bodočnost!

★ Franc Missia, nečak kardinala Missie, je prispel iz Amerike v svoj rojstni kraj Hrašče-Mota pri Radencih, kjer bo nekaj časa na letovanju.

★ Nesreča. V vasi Planina je vol sunil dekle Frančiško Reberskovo s tako silo, da se je onesvestila. Reberskova je precej občutno poškodovana.

★ Pogrešajo Jožefo Dolanc iz Št. Jurija pod Kumom. Dne 1. julija je šla od doma, pa se doslej še ni vrnila. Kdor bi kaj vedel o njej, naj sporoči na naslov: Franc Dolanc, Št. Jurij pod Kumom, p. Radeče pri Zidanem mostu.

★ Smrt pod tovornim vlakom. Pri litijtskem ključ. mojstru Francu Rparju se je učil deseti teden 16 letni Tone Nejedli iz Save pri Litiji, od koder je hodil vsako jutro k mojstru ter se na večer vračal zopet domov. Vajenec je večkrat tarnal radi bolečin v glavi. — V ponedeljek 9. julija je šel kakor po navadi ob železniški progi proti Litiji. Okrog šestih sreča tovorni vlak. Hipoma se vrže sredi vlaka pod kolesje. Obe nogi in eno roko mu je pretrgalo, glavo pa zmečkal. Seveda ni bilo nobene rešitve. — Tudi oče nesrečnega fanta je pred leti končal svoje življenje v duševni zmedenosti pod vlakom v Beukah blizu Zagorja.

★ Blik zabodel žensko. Pastir Ivan Dušanič iz vasi Mrdoviča pri Vinkovcih je te dni prignal svojo čedo domov. Čakala ga je doma žena Marija, ki je odprla čedi vrata v hlev. Tu se je bik zakadil v žano in jo smrtno ranil.

Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa je zjutraj že umrla.

★ Za solnjenje najboljša »Solna cremec« v tubah. Dobi se v drogeriji A. Kanc sinova, Zidovska ulica.

★ Zahvala. V posebno dolžnost si štejemo da se tem potom g. Jan. Strcinu, nar. poslancu (Jugoslov. klub) javno zahvalim za njegovo veliko poštivalnost in dobroto, ki jih je storil za mene pri merodajnih činiteljih v Belgradu v zadevi ureditve moje pokojnine in akontacije. — Štefan Novak, podpredsednik fin. kontrole v pok.

★ Društvo sv. Barbare v Brunsumu na Holandskem preskrbi osem rudarjem delo. Pogoji so sledeči: 1. Biti morajo večji godbe na pihala in ne smejo biti st. irejši kot 36 let. Priglasiti se je treba do 15. avgusta na društvo Sv. Barbare Gregorius — Plein No. 43, Brunsum, Limburg, Holand.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKAREN.

Drevi imajo nočno službo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

○ Radi nujnega popravila proge električne cestne železnice boče cesta od Česnovarja do gostilne »Marenče« v četrtek, 12. t. m. in petek 13. t. m. za cestni promet zaprta.

○ Umrli so v Ljubljani v času od 7. do 10. t. m.: Boris Lotrič, sin kontoristinja, 1 mesec, Gradišče 11; v bolnici so umrli v istem času: Franja Sašek, pekova žena, 27 let, Celovška cesta 62; Melanija Valentin, hči zasebnega uradnika, 5 let, Kodeljevo 241; Franc Čampa, sin posetnika, 24 let, Sodražica 20; Anton Golob, sin posestnika, 24 let, Polica 2.

○ Z razglasne deske. Na razglasnih deskah mestnega magistrata razglašajo okrajno sodišče v Ljubljani dražbo dveh hiš v Rudniku in travnika v Karlovškem predmestju za dne 10. avgusta t. l. Izključna cena znaša za vse tri nepremičnine skupno 290.000 Din. — Objavljeni so preklici nekaterih oseb radi umobnosti.

○ Zasledovanje kolesarskega tatu. Čevljarski vajenec Alojzij Grošelj v Radomljah si je zadnje nedeljo kupil novo kolo in plačal zanj takoj 1900 Din. Ko pa je v ponedeljek zvečer pogledal v shrambo, kjer je imel kolo spravljeno, je ves osumel spoznal, da mu je kolo že nekdo zmaknil. Ves potrj je povedal to svojemu mojstru Ivanu Franzu, ki se je nato brez pomisleka vsedel na svoje kolo in se odpeljal v Ljubljano. Tu je v Schiavovi gostilni »pri Starem Tišlerju« zvedel, da je nekdo kakih deset minut prej ponujal napredaj ravno tako kolo, kot ga je on opisal za 1750 Din, dočim mu je nekdo ponudil za kolo samo 1250 Din. Franz je naročil v gostilni naj možakarja primejo, če se še vrne, sam pa se je moral vrniti z vlakom v Radomlje, ker ni imel luči za svoje kolo. Čez kake pol ure se je možakar res vrnil z ukradenim kolesom. Ljudje so o tem takoj obvestili stražnika, ki je kolesarskega tatu aretirali. Je to 20-letni Rudolf Petričič, doma iz Sv. Lenarta pri Brezicah. Petričič je služil za hlapca pri Čadu v Rožni dolini, kjer je ukradel lepo dvocevno puško, in šel za nekaj dni v Radomlje k nekemu kmetu. Ko je ukradel Grošljevo kolo, se je odpeljal v Ljubljano, spotoma pa je še prodal svetilko od kolesa za 40 Din, kolesa samega pa v Ljubljani ni mogel takoj prodati tako ugodno, kot bi rad in ga je policija pri njem zaplenila. Včeraj dopoldne se je mojster Franz zopet vrnil v Ljubljano in je bil seveda zelo vesel, ko so mu na policiji vrnili lepo kolo njegovega vajenca. Petričič je moral tatvino kolesa seveda takoj priznati, o Čadovi puški pa je izjavil, da so mu jo odvzeli neznan fantje iz Spodnje Šške, ko je hotel v pretepu nanje streljati. Petričič je bil izročen sodišču.

○ Izprijenec. Oni, ki imajo vpogled v razne kriminalne zadeve, se je redkokdaj zgražajo nad kakim zločinom, kajti teh nikoli ne zmanjka in so v življenju precej vsakdanji pojav. Če bi veljalo komu zgražanje, bi potem moralo gotovo 26-letnemu Leonu Likarju v Glinč. Ta mladenič, ki je že popolnoma izprijen, je povzročil svojcem in oblastem že mnogo skrbi. Ni še dolgo, ko smo poročali, kako je vlomil v stanovanje svoje stare matere in tam pokradel več blaga in ga razprodal. Komaj je svojo kazneni odsedel, so ga morali stražniki radi izgreda zopet aretirati. Predvčerajšnjim pa je zopet udril v stanovanje svoje matere, razbil vrata, iz hudobije pobil več šip na slikah in oknih, vlomil v omaro in pobral iz nje nekaj blaga in kakih 30 Din denarja, ki ga je našel. Njegova stara mati in mati sta ga pri tem dobili, toda izprijenec je grozil stari materi z železnim drogom: »Vidiš tega?« svojo lastno mater pa je osuval s črevljem v obraz. Nato je pobegnil. Upati je, da ne bo dolgo, ko bo zopet moral za železno omrežje. Leo Likar je izučen poštenega dela, je pa skrajno posurovel in kakor izgleda, bo tudi v bodoče vsak poskus kakega moralnega poplavljanja zaman.

○ Dva karambola na Celovski cesti. Vsi vozniki, ki vozijo kdaj po Spodnji Šiški, poznajo križišče Celovške ceste in Gasilske ulice kot precej nevarno in se je tu pripetilo že več karambolov ter nesreč. V ponedeljek ob

MAGNA

PURGA

urejuje najboljše prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. I omoi v vsaki lekarni Din 4.—.

pol 2 popoldne se je peljal s kolesom po Gasilski ulici sluga Gospodarske zveze Rudolf Zahradnik. Na križišču je ravno tedaj privozil šentviški avtobus, katerega je šofiral šofer Ivan Kušar in v katerega se je Zahradnik zadel. Zahradnik je naglo skočil s kolesa in padel pod avtobus, ki je šel čezenj. K sreči je padel Zahradnik ravno med kolesa in ni odnesel nobenih večjih poškodb, razen malih poškodb, ki si jih je prizadejal pri padcu s kolesa na obrazu in rokah, ter živčnega razburjenja. Pač pa je avtobus popolnoma strl kolo. — Čez dobri dve uri se je na istem mestu pripetila slična nezgoda. Trгоvec Stane Drganc se je zadel z motornim kolesom v kolesarja I. Ojstca. Pri karambolu je Ojstec padel na tla in se hujše poškodoval, tako, da je moral iskati zdravniške pomoči.

○ Vlom. V dijaško društvo »Preporod«, v areni Narodnega doma, kjer se zbira del ljubljanskega dijaštva, je bilo že večkrat vlomljeno in kaj odneseno. Včeraj zjutraj je prišel na policijo naznaniti revizor tega društva sedmošolec Hubert Ruprecht, da so ponoči vdrl v društveno sobo neznani zlikovci in odnesli dva bobna, nekaj tolkal, fagot, in nekaj manjših glasbenih instrumentov.

○ Svoja sotrpina oškodoval. Zidarja Fr. Z. in Franc A. sta nagovorila zidarja Jakoba Miočiča in Nikolo Miletiča za neko akordno zidarsko delo v Rožni dolini. Koncem tedna je dvignil Franc Z. pri podjetniku 1200 Din, ki bi jih moral razdeliti med vse štiri, kolikor si je vsak izgovoril. Toda Z. se je izgovoril, da nima drobiža in je dejal Bosancema, da jima da denar naslednjega dne. Bosanca sta zaman čakala na denar, kajti naslednjega dne sta Franca Z. zaman iskala po vsem mestu in je z njim izginil tudi zidar Franc A. Oškodovana sta za 332 Din, zaslužek dveh delavcev v enem tednu.

○ Poskus samoumora z lizolom. Včeraj ob pol 6 zjutraj je pritekel na stražnico delavec Ivan J., stanujoč v Kolizeju in povedal, da je njegova žena Antonija ravnokar izpila večjo čašo lizola v samomorilnem namenu. Policija je o samoumoru obvestila rešilno postajo, ki je ženo prepeljala v bolnico, kjer so ji izprali želodec in jo rešili. Vzrok samoumora so nesrečne družinske razmere.

○ Policijski drobiž. Policija je odkrila neko tatvino cinka v večjem obsegu in je eno izmed tatvine osumljenih oseb aretirala. — Neka branjevka in njena hč sta iskali v eni izmed tnovskih gostiln hčerinega zaročenca. Pri tem sta z nič kaj izbranimi izrazi ozmerjali gostilničarko in natakarko, ki sta razburjeni ženski postavili pred prag. Ker je bila mati pri tem poškodovana, je vložila na policiji ovadbo zoper gostilničarko. — Neki 18-letni fant je v Zgornji Šiški napadel s palico hišno gospodinjino in jo pretepel, baje zato, ker je njegovim starišem odpovedala stanovanje.

Radi preselitve

prodajam ure, zlatnino, srebrnino, briljante, stenske ure, budilke i. t. d. s 25% popustom.

Ivan Pakiž, Ljubljana

Stari trg št. 20.

Trgovina se preseli 1. avgusta pred ŠKOFIJO 15.

Maribor

□ Pristaši SLS v Mariboru! V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši v Zalcu velik jubilejni tabor. Udeležite se tabora v čim lepšem številu in se prijavite tajništvu SLS za Maribor, Koroška cesta 1. Polovična vožnja je že dovoljena.

□ Nesramna karikatura voditelja našega naroda dr. A. Korošca, ki jo je prineslo »Jutro« v petek dne 6. t. m. je naravno tudi v našem mestu povzročila veliko ogorčenje med vsemi poštenimi Slovenci, ki ne dopuščajo, da bi se eden največjih sinov našega naroda blatil na tako ogaben in nezastidljiv način. Brezmejna in brezumna politična mržnja, ki jo seje in vzdržuje omenjeno glasilo v naši javnosti in ki postaja že otročje smešna, preseda že vsem treznim in razsodnim Mariborčanom. Tako smo zvedeli, da je v nedeljo, dne 8. t. m. pri Spatzeku g. odvetnik dr. Kukovec, vsega spoštovanja vreden poštenjak in politični delavec, javno obsodil grdo in neiskreno igro s Koroščevo karikaturjo. — Hrvatski listi o dr. Korošču molče in ne valijo nanj nobene krivde; pa ti pride slovenski list in si v blaznem sovraštvu ter občutku popolne nemoči, ne sposobnosti in onemoglosti dovoljuje stvari, ki presegajo že vse meje.

□ Radi podlega obrekovanja našega voditelja dr. Korošca v »Jutru« so mariborski somišljeniki SLS sklenili začeti večjo akcijo, katero bo »Jutro« dobro pomnilo.

□ 25 letnica mature. V nedeljo, dne 8. julija so se zbrali maturanti mariborskega učiteljskega iz l. 1902/3 pri svojem tovarišu Ferd. Bobiču, vadniškem učitelju v Mariboru, da obhajajo 25 letnico mature. Po skupni sv. maši so obiskali grobove svojih nepozabnih vzgojiteljev, prof. Lavtarja in Koprivnika ter se spominjali svojih umirlih tovarišev. Po sestanku v Mariborskem dvoru so se zbrali v Pekrah na posestvu to. Bobiča in njegove blage soproge, ki istoklatu slavi letos 25 letnico svoje

Sveta življenje in vrvenje

Finsko

Finci so eden najžilavejših pa tudi najkulturnejših narodov v Evropi, za čigar priateljstvo se potegujejo vsi sosede, posebno pa tudi Nemci, dasi štejejo Finci komaj tri milijone duš. Ta narod je vredno bliže spoznati.

Med približno 3,3 milijona prebivalcev Finske je približno 87—88 odstotkov Fincev. Ti Finci so narod, ki pripada uralsko-altajskemu ali finsko-madžarskemu mešanemu plemenu. Ime uralsko-altajskega plemena imajo odtod, ker se domneva, da je bila njihova pradomovina nekje med Uralom in Altajskim gorovjem. Kot »mešano pleme« se označujejo zato, ker so antropološko nastali po vsej priliki tako, da sta se med seboj pomešala staro azijsko (paleoazijsko) pleme in glavna mongolska plemenska skupina. Pri tipičnih zastopnikih tega finsko-madžarskega ali uralsko-altajskega mešanega plemena navadno prevladujejo mongolski plemenski znaki. To velja n. pr. za Ostjake (najbrže prednike današnjih Madjarov), ki živijo v zapadnih predelih Sibirije, kakor tudi za Laponce, ki so se preselili proti zapadu in žive danes kot nomadi po tundrah in »Fjeldih« severne Fennoskandije. Današnji Finci na Finskem so se že močno zliži z germanskimi elementi tipa nordijskega »homo europeus«, ki se je doseljeval iz sosedne Skandinavije.

H. Winkler opisuje skupne poteze finskega človeškega tipa naslednje: »Svitli, naravnost plavi, večinoma bledoplavi, čisto gladki in le redko kdaj kodrasti lasje; ravnotako svitla tudi brada; skoraj vedno sive ali sivoplave, skrajno redko rujave oči. Polt ni nikoli čisto bela, marveč celo pri izrazito plavih individuih rumenkasta ali rujavkasta, temeljna barva pa tako temna, da napravljajo celo popolnoma plavi ljudje vtis čisto zagorele polti. Finski tip je vseskozi kratkoglav, ravno tako karakteristične so naprej štrleče lične

Stotnik Lundberg in poročnik Schyberg

Svedski rešitelj generala Nobila, stotnik Lundberg, je pri drugem poletu ponesrečil in moral ostati pri Nobilovi skupini v rdečem šotoru. Sedaj ga je rešil njegov rojak, poročnik Schyberg, ki je s Fokkerjevim pomorskim letalom pristal pri rdečem šotoru, ki se nahaja sedaj 5 km od Rta Leigh Schmith. Drugo švedsko letalo je v šotoru ostali skupini pripeljalo živih in jih vrglo na ledeno ploščo.

časa; vedno več ga je; ali »Bog nam je podaril čas, a o naglici ni nič omenil.« Izredno simpatična je finska nepodkupljivost in brez-pogojno poštenje v vsem dejanju in nehanju ter popolna varnost lastnine pred tatvino, lastnosti, ki jih lahko vsak opazi, kdor potuje po Finskem. Po pravici slove Finci zaradi svoje iskrene, na vsako žrtev pripravljene domovinske ljubezni. Vse te lastnosti jamčijo Fincem kljub njihovem neznatnemu številu, da bodo srečno vodili usodo »nove Finske«.

Finski jezik je kot ural-altajsko narečje, ostalim evropskim jezikom docela tuj in nerazumljiv. Vsled izredno številnih samoglasnikov zveni finščina jako prijetno in je zato tudi pevna. Naglas leži — v nasprotju z vse-

Zamorske lepote iz Somalije,

bivše nemške kolonije v Nemški Vzhodni Afriki. Skupina se nahaja na razstavi v berlinskem zoo-loškem vrtu.

kosti in širok, okrogel do štirioglat obraz. Neredko se da opaziti tudi poševna zarezna oči. Široki, nizki nos je mnogokrat zavihan. Splošno je finski plemenski tip vseskozi svojevrsten in se od sosednih narodov jasno loči.

To opredeljenost še podkrepuje posebnost značaja in jezika. Vsem Fincem je lastna neka otožnost, ki jo je lahko spoznati tudi v njihovi glasbi, ki jo visoko cenijo in negujejo. Temu se pridružuje neka premišljenost in počasnost. Značilen za to je marsikak finski pregovor, n. pr.: »Ničesar ni toliko kakor

mi drugimi evropskimi jeziki — vedno na prvem zlogu.

Negovati so pa začeli Finci svoj jezik šele v zadnjem času, čim se je začel politično probujati finski kmet. V notranjosti dežele so sicer od nekdaj govorili samo finsko, toda v obmorskih krajih, ki stoje kulturno mnogo višje, je še danes občevalni jezik večinoma švedščina. Glede enakopravnosti finskega narodnega jezika s švedščino skandinavskih prosvetiteljev se je med finskimi zgornjimi sloji, ki so kulturno zelo švedsko usmerjeni, v zadnjem času marsikaj izpremenilo. Če je veljala finščina prej kot kmetsko narečje in jo je gospoda, katere kri je zelo pomešana s švedsko krvjo, malo spoštovala, so pa začeli sedaj ravno narodnemu jeziku posvečati veliko pažnjo. To je v zvezi z zbiranjem finskih pripovedk iz sive davnine, ki so ohranile v stalni ritmični obliki, prehajajoči po ustnem izročilu od roda do roda. To so takojmenovane »runec« — pesnitve, ki so deli starega, enotnega narodnega epa. Ta finski narodni ep — Kalevala — si je priporil v svetovni literaturi častno mesto.

Čim se je začel na Finskem gojiti narodni jezik, so se začeli Finci zlivati v lasten finski narod. Pri tem je pa seveda moralo priti do nasprotja med strogo narodnimi elementi, takozvanimi »Fennomani« in Švedom prijaznimi, švedsko govorečimi »Succomani«. Šele skupna stiska boljše in boljše revolucije in poznejše skupno prizadevanje za blagor narodne države, je ta nasprotja omililo. — Dejansko je Finska dvojezična dežela z mešano kulturo, ki je v bistvu švedska. Od Švedov so Finci sprejeli tudi vero; nad 98 odstotkov finskega prebivalstva je evangelsko-luthrovo vere.

Dobre tri četrtine vsega finskega izvoza obsega les in tostvarne izdelke, predvsem pa-

pir. Na velikih finskih žagah so obdelali leta 1914. nič manj nego 34 milijonov debel.

Od ostalih finskih industrij bi bilo imenovati še tekstilno industrijo, ki je osredotočena v mestu Tammerforsu, in pa industrije, ki izkoriščajo razne naravne zaklade. Produkcija 37 kamenolomov stalno narašča. Mnoga velika poslopja v Leningradu so zgrajena iz finskega kamena.

Med dvema morjema

Kap Skagen, najsevernejši konec jutlandske celine, ki ga imenujejo tudi Severni rt Srednje Evrope je bil že od nekdaj ena najnevarnejših točk za plovbo. Dolgi, ozki jezik suhe zemlje sega več kilometrov daleč v morje in se končuje v sipini, ki je bila že marsikateri ladji, bodisi jadnici bodisi parniku usodna. Komaj je še kako mesto v severni Evropi, kjer bi se bilo v teku dob ponesrečilo toliko ladij kakor ob rtu Skagen, kjer si podajata roko dve morji. Severno in Vzhodno, in kjer tudi ob popolni tihoči v ozračju morje kipi in vre.

Nekoliko boljše je, odkar ima Skagen dobro pristanišče, v katerem morejo ladje v vihnem vremenu najti zavetje. Visok moderni svetilnik jim kaže pot iz velike dalje. Dalje proti celini stoji tudi še stari stolp in pripo-

Martha Norelius

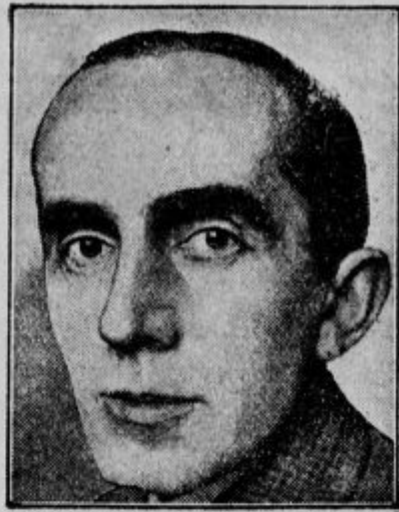
znamenita švedsko-ameriška plavalka, ki je pravkar dosegla 11. svetovni rekord v plavanju. Z njo se moreta meriti le še Weizsmüller in Nurmi.

veduje o smrtni borbi potapljačih se pomorščakov, ki niso mogli doseči njegove, v megli brleče luči. In nedaleč odtod leži tudi pokopališče brezimnih, na katerem so našla svoj pokoj trupla posadk ponesrečenih ladij.

Križ ob križu in na nobenem imenu! Samo datumi. Mračno in težko se vtisnejo ti križi v spomin.

Kakor daleč seže oko, se razprostirajo rumenosive sipine, redko pokrite z obalnim ovsom. Neprestano melje veter v tekočem pesku in lasa od griča do griča bledorumenecvetove. Zunaj na morju pa pošastno strče v zrak razbitine ponesrečenih ladij. Pomoči proseč se dvigajo ogrinja iz vse požirajočega peska. Nekeč je pomenila naplavljen razbita ladja »blagoslov« za revno obalno prebivalstvo, dobrodošel plen; toda danes vlada tudi tukaj paragraf redu, dasi se še vpoštevajo stare pravice do naplavljenega blaga.

Vse to brezmejno gorje, vse te smrtne grozote viharnih noči okoli Kap Skagena so dale svoj tribut za nenavadno zbirko nekega skagenskega gostilničarja. Le-ta je mnogo let zbiral okrasne figure in napisne deske s kljuna ladij. To je pač nenavadna, pisana zbirka, ki priča o črnih smrtnih nočeh zunaj na morju. Vse mogoče dežele so zastopane v tem žalostnem muzeju: figure s švedskih, norveških, danskih, nemških, angleških, ruskih ladij, ki so morda srečno plule mimo Kap Horna in mimo Afriškega rta, tu v domačem morju, tu pri Skagenu, ob neusmiljeni peščeni obali Jutlandije pa jih je doletela usoda in so postale žrtev črne viharne noči. Vsa epika stare romantične plovbe gleda iz trdih obrazov lesenih figur. Tu so gladko obriti obrazi veletrogovcev v plavih in rujavih frakih, kakor so jih nosili pred 80 leti, z visokimi in debelimi ovratnicami; okrogločelne mlade dame v pravih kostimih, vmes pa, kakor na maškeradi, Neptuni in nordijski pomorski kralji, zamorci z debelimi ustnicami in zobčastimi

Roman Knoll

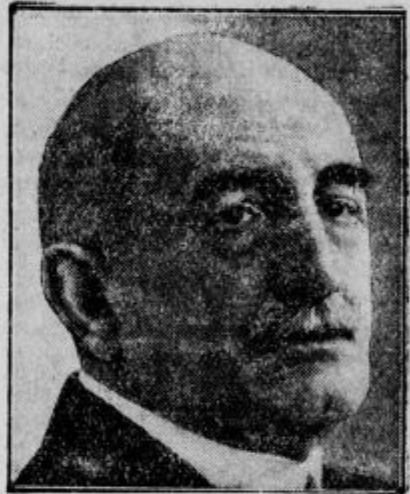
novi poljski poslanik v Berlinu, ki je po nalogu poljske vlade obnovil prekinjena gospodarska pogajanja z Nemčijo.

kronami na glavi, žolti Kitajci in Indijanci s perjanicami. Vsi, vsi so krasili nekoč ponosne ladje, ki so s svojimi belimi jadrji merile sinja morja.

Kadar po dneh južnega vetra nenadoma udari severnovzhodni veter, tedaj se na beli peščeni obali nakopičijo mrliške kosti potopljenih ladij: hrastove doge, verige itd. — ne me priče hitre tragike mornarskega življenja. Vmes pa ležejo raki, leže morske zvezde vseh velikosti in barv in školjke najbolj fantastičnih oblik. To je Skagen, neusmiljeni, toda lepi Skagen, Severni rt Srednje Evrope, strah pomorščakov. (>Germania<.)

To je kritika!

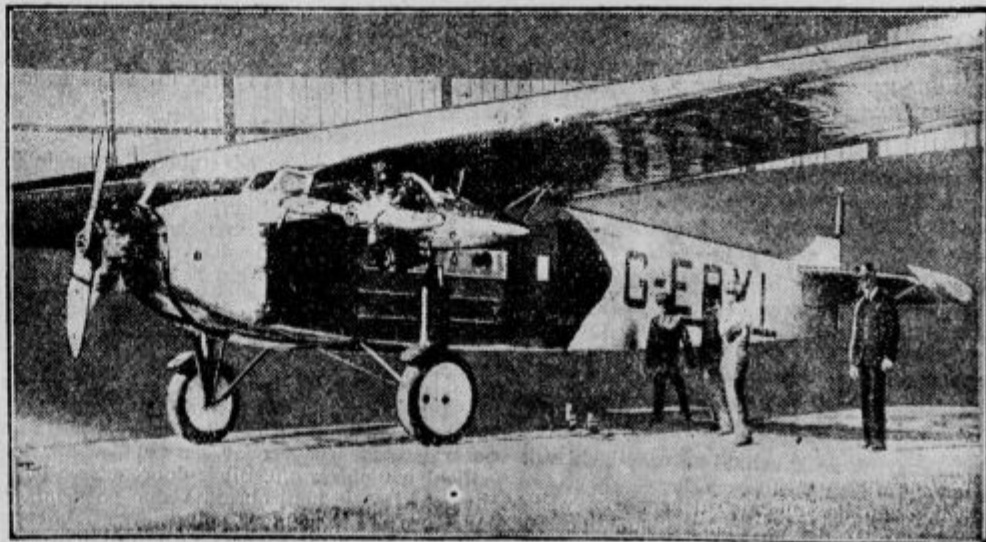
Ameriško občinstvo ni posebno naklonjeno kritikom in ne izbira ravno diplomatičnih izrazov, kadar piše svoje protikritike. Sedaj se je maščeval nad njim kritik H. L. Menchen, ki je izdal knjigo pod napol nemškimi naslovom: »Menckiana: Schimpflexikon«. V tej knjigi je zbral Menchen iz 500 uvodnih člankov psovke in priimke, ki so bili napisani na njegov naslov. Tu je zastopanih 41 vrst ptičev, plazilcev in sesalcev. »Podlasica«, »hrastača«, »dihurc«, »glavač« in »tuleča hijena« so še najmilejše primere iz življenja. Neki kritik je primerjal Menckena »z

Profesor Pictet

ženevski kemik, ki je s sodelovanjem praškega kemika dr. Vogla našel način za sintetično sestavo trsnega sladkorja. Iznajdba je velikega pomena zlasti za zdravniško vedo, ki bo mogla sedaj raziskovati vlogo posameznih sestavnih delov sladkorja pri izmeni snovi v človeškem telesu.

ono živaljo, ki ima prešičje oči, prešičji rillec in prešičje možgane ter kruli svoje psovke proti pobeljenemu gnoju svojega hleva. — »Zapljivek« je še prijazen nasproti »demonu, ki žre sveže mrljice«. — Višek je pa dosegla neka dama — Nannie Chesnut v listu »Nashville Tennessee«. Clankarica sviri svoje čitatelje, da bi zaupali pisatelju, čegar značaj je mešanica »blata, plesni, bacilov, gnilobe, tobaka za njuhanje in hamburškega sirca«. Postanek Menckena pa razlaga naslednje: »Pred nepredavnim časom je oživel kos umazane prasluzi in se razvil polagoma v zaplji-vek, ščurka, oso, sršena, škorpiona, netopirja, vrabca, dihurja; potem v hijeno, šakala, opico, osla in slednjič v g. H. L. Menckena.« — Če drugega ne — živahno domišljijo je ta dama vsekakor imela.

Löwensteinovo Fokkerjevo letalo.

Iz tega letala je pri poletu čez Rokavski preliv na nepojasnen način izginil bruseljski bankir Löwenstein. Neki pariški list je bil objavil sumnjo, da je Löwenstein vpriporil le komedijo v špekulativne namene in da je skrit kje na Angleškem. Vendar je sumnja po vsej priliki neutemeljena, ker je nepobitno ustanovljeno, da se je Löwenstein nahajal na letalu, a je med potjo izginil

Italo Balbo

Mussolinijev državni podtajnik za letalstvo, je s petimi italijanskimi vojaškimi letali iz Londona preko Amsterdama došel v Berlin. Za 600 km dolgo progo Amsterdam—Berlin so rabili 2½ ure; leteli so torej z brzi 250 km na uro.

Za duha in srce

Pesnik in svet

Robert Grosche je imel prvi dan Internationalnega katoliškega tedna v Kölnu predavanje, v katerem je orisal položaj religioznega pesnika in opozoril na nastavek razvoja nove religiozne umetnosti. Tukaj hočemo posneti iz njega nekaj značilnih in bistvenih mest.

Izza konca baroka, v katerem je krščansko-zapadni svet že enkrat poizkusil predstavljati veliko in močno harmonijo čutnosti in duha, narave in razodetja, se je katoliško krščanstvo iz te nebo in zemljo obsegajoče, prave katoliške širine umaknilo v ožino etično-prosvetljijsko-puritanskega spiritualizma, ki so jo prodrli le maloštevilni pojedinci, predvsem v kratkem razdobju romantike. Vpravi ta ali druga izjema pa najtočneje potrjuje, da ni imelo pesništvo od tedaj v cerkvi nobene domovine, in Francis Thomson, veliki angleški pesnik, govori resnico, ko piše v eseju o Shellyju: »Cerkev, ki je bila nekoč mati pesnikov nič manj kot svetnikov, je v obeh zadnjih stoletjih veličastnost pesništva prepustila tujcem, četudi je veličastnost svetlosti obdržala zase. Palma in lavor, Dominik in Dante, svetost in petje, sta rasla skupaj na njenih tleh. Obdržala je palmo, toda izgubila je lavor.«

Thomson govori resnico, in ne zdi se odveč, na začetku kulturnega katoliškega tedna povedati vpravi resnico; povedati jo z ono čisto odkritostjo, s katero je kardinal Newman sprejel to zgodovinsko dejstvo, Newman, ki je bil — kot se nam zdi — svetnik in filozof obenem, teolog in pesnik.

O tej obžalovanja vredni ločitvi naj rečemo tu le to, da se ne smemo pomiriti s tem — kot se to rado zgodi takozvanim kulturnim politikom — da se to duhovno obubožanje cerkve izvaja iz ekonomskih, v področju materialnega ležečih vzrokov, kot so n. pr. sekularizacija, razlastitev samostanov, odprava katoliških kulturnih ustanov ter iz cerkveno-političnih bojov 19. stoletja zrasla nujnost, da so bili namreč nemški katoličani radi njih prisiljeni vse svoje pozitivne energije zastaviti v političnem boju, tako da se je moralo pesništvo in umetnost, znanost in filozofija, in slednjič celo teologija zanemariti. Vsi ti vzroki pa ločitve ne razložijo, ker se je pričela veliko poprej kot ti bistveno v 19. stoletje padajoči dogodki, in ki se je poleg tega izvršila tudi v drugih deželah, za katere se ne morejo navajati isti vzroki: predvsem pa ne pozabimo, da sekularizacija — kot dokazuje primer Francije — nikakor ne more vedno pomeniti slabosti in propadanja, marveč more vprav obratno biti izhodišče preporeka.

Ne, vzroki za ločitev cerkve in pesništva — ki zastopa tukaj celotno območje duhovnega kulturnega ustvarjanja — ležijo v oni, že omenjeni spremembi katoliškega krščanstva, v zožitvi, kateri ni zapadla cerkev — zakaj cerkev je katoliška, ona obsega resnično vse — temveč katoliško krščanstvo skoraj vseh evropskih dežel po boju proti tej reformaciji, ne v prvi veliki periodi restavracije, ko je cerkveno krščanstvo pod vodstvom papežev s pomočjo Družbe Jezusove pred vsem sebi notranje prenovilo in še enkrat poizkusilo predstaviti ono lepo in močno harmonijo, ki je življenjska oblika katoliške vere. Potem pa je zapadlo katoliško krščanstvo samo, predvsem v severnih deželah, na svoj način onemu spiritualizmu in supranaturalizmu, ki ga je teoretično sicer pobijalo, toda se mu je praktično prilagodilo. Tedaj je zmagal oni duh zakristije, ki je ločil religiozno od svetnega in prinesel s seboj ono ločitev, o kateri se je Pavel Claudel izrazil v nekem pismu na Aleksandra Cingria: »Ločitev med zahtevami vere in močmi ustvarjalne fantazije ter čutne radosti, ki so predvsem umetnikove.« — »Domišljijsko moč, stvariteljski organ pesnika so prepustili samemu sebi, kot da bi zgolj »čisti, od mesa ločeni duh imel mesto v religioznem življenju«, ko je vendar »celotni človek v nerazdrti in neločljivi enoti njegove dvojne narave bil krščen in bo tako vstal na sodni dan.« Tudi katoliško krščanstvo je kljub njegovi dogmatični pravo-

vernosti v veliki meri izgubilo pravi katoliški življenjski čut, ki raste iz resničnega priznanja kre- atarnega sveta, iz prepričanja o eni emoti narave in duha, telesa in duše, iz vere v resnično izvršeno odrešenje in že v ključ se nahajajoče pove- ličanje sveta, v prid čutnosti in duha, razum in čustvo ločujočega dualizma. S tem pa je tudi v katoliškem krščanstvu, v njegovem najglobljem temelju, postalo pravo pesništvo nemogoče.

Pesnik je kot stvarnik, kot poetes analogon: najvišji zemeljski analogon Stvarnika, ker ponavlja besedo stvarjenja; toda radi tega je ravno navezan na stvarstvo.

Poietes je Bog, in poietes je svet. Pesnik pa, posnemovalac — nestorjenega stvarstva; ampak stvariteljskega božjega akta, more biti le, če stoji v vernem zaupanju nasproti svetu, odprt v čisti prostodušnosti kot otrok za vse čudeže, če gleda na stvarstvo kot Adam, prvi človek, ki je gledal rastline in drevesa in živali paradiža in jim vsem dal njihova imena. Pesniti se ne pravi, izražati ne- pomembna doživlja svoje duše, temveč potopiti se v tok nastajanja in tu dvigniti od Boga ustvar- jene oblike, oprostiti jih njihove nevezanosti na slučajnost in minljivost snov, dvigniti jih in oblik in likov bogati svet napraviti vidnega tudi mot- nemu očesu — z besedo.

Beseda ni ponavljanje, ampak duhovna po- doba reči, ki izraža njen zmisel, njeno intencijo, ki pove, kar hoče reči sama povedati, toda pove- dati ne more. Pesniku, ki se bliža svetu s tem ljubezenskim pogledom stvarnika, se svet uda; njemu se odpro zadnje kamrice njegove skrivnosti; njemu se odpro v svoji skupnosti in v svojem

temelju, v svoji skupnosti, ker v svojem temelju. Pesnik ne vidi samo posameznosti, ampak celoto, posameznost se mu objasni v celoti, celota se mu pokaže v posameznosti. Pesnika prablika je me- tafora in analogija, »tako kakor« je bistvena kate- gorija umetniškega spoznanja.

Če pa je pesnik tako navezan na svet, tedaj ne more biti drugače, kot da vidi tudi vso njegovo zlobo, in tudi krščanski pesnik jo mora videti in jo mora smeti predstavljati; tudi krščanski svet, da vpravi on pozna mysterium iniquitatis; toda greh je kristjani urejen v višjo skupnost. Krščan- skemu pesniku se svet ne omejuje, temveč raz- širja. Krščanstvo, pesništvo ni istovetno z duhov- nim ali religioznim pesništvom. »Sploh ne gre za krščanske snovi, pravi Joseph v. Eichendorff, »temveč za religiozno pojmovanje in prešinjavanje življenja... Ne zahtevamo ničesar drugega kot krščansko ozračje, ki ga nezavedno dihamo in ki v svoji čistosti skrito večno pomembnost v zemskih rečeh sam od sebe prepeva.«

Vpravi katoliški pesnik priznava čutni svet, ki mu je po odrešitvi principiarno razjasnjen in postane v zakramentih učinkovit nosilec milosti. Krščanski pesnik resnično ne vidi manj, temveč več: on vidi čeli svet. Krščanski pesnik vidi čeli svet, ne zgolj naravo, ampak tudi razodetje, in nadvse mu sveta ne ugrabi, marveč mu ga šele da. Krščansko nebo ne napravi zemlje rev- nejše, marveč jo obogati. Šele krščanskemu pe- sniku se svet izpolni, ko mu razodetje odpre du- hovno oko tudi za skrivnosti narave.

Zdi se nam, da nastopa nova doba, kot da se bosta cerkev in pesništvo zopet našla v pre- porodu liturgije in tomizma, da imenujemo samo ta dva najvažnejša in v svoji pomembnosti za nas danes še ne pregledna žarišča notranje obnove katoliškega življenja in mišljenja v našem času. Paul Claudel, kateremu vsi priznavajo, da je repre- zentativni katoliški pesnik sedanosti, pa je slavil cerkev ne samo kot mater njegove vere, ampak tudi kot učiteljico njegove umetnosti: dala mu je liturgijo kot vzor in kot voditelja sv. Tomaža. Cerkev sili njega, ki je z vsemi svojimi čuti ujet

Najboljše kolo Gritznor

vam priporočamo po knjižni ceni ter najboljši

Dubied

pletini stroj samo pri

Iosip Petelinc

Ljubljana

Ob vodi poleg Prešernovega spomenika

v svet, da ne zataji svoje narave, toda mu po- maga, da jo posvečuje. Zakaj krščanski pesnik mora vedeti za nevarnost sveta, ki leži v tem, da mu morejo stvari, ki naj bi mu bile stopnice, postati ovira. On pozna bridko izkustvo sv. Avgu- stina: »Jaz, pa moj Bog in moja dika, pojem tudi zavoljo teh stvari Tvoje hvalo in ti prinašam dar čiste hvale, ki si me posvetil. Zakaj, kar poteka lepega iz duše v roko umetnika, prihaja od one lepote, ki je nad našimi dušami, po kateri moja duša vzdihuje kopri, tako dan in noč. Kateri pa to zunanjo lepoto ustvarjajo in kateri po njej stremijo, ti jemljejo pač iz nevedne lepote merilo in sodbo, toda ne pravil uporabe... Tudi jaz za- denem na svoji poti na lepe reči in se zapletem vanje, ti pa me oprosti, Gospod, me oprosti, za- kaj Tvoje usmiljenje gre pred mojimi očmi.« Tu, vpravi na tem mestu, sreča cerkev pesnika, ne pesnitve, o kateri je bilo do sedaj govora, marveč kristjana, ki je pesnik. Cerkev nima roditi pe- snika, zakaj njeno kraljestvo je kraljestvo prer- jenja iz vode in sv. Duha, njej je naloženo, tudi pesnika, kot vsakega drugega človeka — tudi pesnik ni pred njo ničesar drugega kot uboga milosti potrebna duša — po zakramentalni milosti očistevati in vedno tesneje združevati s Kristu- s-vim telesom.

Pesnikova beseda sega do večnega. Kaže več- nost v rečeh, podvrženih minljivosti, toda ne more večnega niti zgrabiti niti dati ljudem. Pesniška beseda ni resničnost sama, marveč je njen znak, čeprav manifestacija njene skrite oblike. Simbol, v katerem edinem je resničnost sama zagrabljena, je zakrament. Pesnik ljudem ne more dati Boga: neustvarjena beseda božja je tista, v kateri je Bog samega sebe mogel dati ljudem; ustvarjena be- seda je ona, v kateri nam je Bog mogel dati vse ustvarjene reči. Pesništvo končuje v obupu ali če- ščenju, v molčečem češčenju besede, ki je meso postala.

450 letnica Višnje gore

Dne 5. avgusta t. l. praznuje starodavno me- sto Višnja gora 450 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki priredi gasilno društvo na starem gradu pod košatim drevjem veliko vrtno veselico s pro- sto zabavo ter najbolj pestrim sporedom. Svirali bosta dve društveni godbi na pihala. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Od 8. do pol 9. sprejem bratskih društev na kolodvoru, nato sprevod pred mestno hišo. Ob 10. slovesna sveta maša ob ude- ležbi vseh javnih korporacij. Po maši pozdravi nagovor vsem gostom in predavanje o zgodovini mesta Višnja gora od njenega začetka pa do da- našnjega dne, nato se vrši skupno kosilo. Ob 14. pričetek veselice na starem gradu, kjer bo v lastni režiji preskrbljeno za dobro jedajo in pijačo. Pekli se bodo tudi janci na ražnju. Prijatelji proste na- rave se vlijudno vabijo, da se udeležijo izleta na stari grad, kjer je razgled po vsej Dolenjski in kjer se vidijo zelo zanimivi ostanki razvalin izza turških časov, kjer se je odigrala krvava drama Roze Jelodvorske. Zanimiv je tudi podzemski rov, ki pelje izpod starega gradu v višnjegorsko me- sto, v katerem še danes kraljuje priklenjen polž. Stari grad se nahaja 480 m nad morjem. Za vse udeleženci iz Slovenije je dovoljena polovična vož- nja za 4., 5. in 6. avgust. Vsakdo naj pri nakupu listka da žigosati vozni listek z mokro štampljiko. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kopalne potrebsčine po znižanih cenah

ZA DAME:

kopalne čepice	Din 7
kopalni čevlji	28
kopalni tricot v vseh barvah	44
kopalna obleka, čista volna	145
kop. obleka jaquard (novost)	169
kop. obleka iz melanese blaga	159
kop. tricot iz melanese blaga	120
kopalni plašč iz frotirja	240
solnčniki	88

ZA GOSPODE:

kopalne hlače	Din 16
kopalna obleka, črna bela	56
kopalni čevlji	30
kopalni plašči	390

Zunanja naročila z obratno pošto!

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS
Ljubljana, Kongresni trg 18-19.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, pri- jateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog in oče, gospod

Alozij Zidarič

železničar

danes 10. julija ob 12. uri dopoldne, previden s sv. zakra- menti, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega po- kojnika se bo vršil v četrtek 12. julija ob 5. uri popoldne iz Vilharjeve ulice št. 1 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. julija 1928.

EVGENIJA ZIDARIČ, soproga. EVGEN, sin.

Nabava raznega okouja za okna in vrata

Direkcija drž. rudnika Velenje nabavi dne 23. julija t. l. ob 11. uri s pismeno direktno po- godbo razno okouje za okna in vrata. — Kolkovane ponudbe s 5 Din se sprejemajo do zgoraj navedenega roka. — Pogoji in specifikacija se dobe v pisarni drž. rudnika Velenje, br. 5154/II.

Slovenske deklice

se sprejmo v svrhu priučitve nemščine v Marijinem domu (Mariananstalt) v Gospe Suzli (Maria Saal) pri Celovcu

Zavod obsega:

1. Petrazredno ljudsko šolo;
2. trirazredno meščansko šolo;
3. desetmesečno gospodinjstvo in kuharsko šolo.

Kot prosti predmeti se uče: godba (klavir, vio- lina, citre); jeziki: (nemščina, francoščina, italijan- ščina), strojepisje, stenografija.

Sola se prične 1. septembra in konča koncem junija.

Malinovec

iz lekarne dr. G. Piccoli v Ljubljani, Du- najska cesta je staroznan kot pristni naravni izdelek z najfinejšim sladkorjem vkuhan brez umetne barve in ne vse buje nikakih kemičnih dodatkov za kon- serviranje.

Oddaja na drobno in veliko. Cena nizka.

Za staube

po znižanih cenah vsakovrsten suh, TESAN IN ŽAGAN LES. Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

Fran Šuštar lesna industrija in trgovina, parna žaga — LJUBLJANA, Dolenjska cesta šte. 12.

Zadruha ključavničarjev za sodni okraj ljubljanski v Ljubljani javlja vsem svojim članom tužno vest, da je dne 9. julija preminul njen dolgoletni član, gospod

FRANC BREMC

ključavničarski mojster in posestnik v Ljubljani

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v sredo dne 11. julija ob 3. uri pop. iz Cegnarjeve ul. 12 na pokopališče pri Sv. Križu. — Vabijo se vsi člani, da se pogreba udeleže polnoštevilno.

Ljubljana, dne 10. julija 1928.

NACELSTVO.

Zahvala Ob smrti našega nepozabnega, nadvse ljub- ljenelega soproga in očeta, gospoda

dr. Leva Brunčko

sreskega poglavarja

smo prejeli od vseh strani toliko dokazov iskrenega sočustvo- vanja, da nam je nemogoče, vsakemu posebej se zahvaliti. — Najpristnejša zahvala g. velikemu županu dr. Schaubachu, g. papeževemu komorniku Lovrecu ter gg. dekanom, kanoni- kom in duhovnikom, g. županu Zemljicu, uradništvu sreskega poglavarja, zastopnikom ostalih uradov in oblastev ter dru- števm ter vsem, ki so našega blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti; nadalje se najlepše zahvaljujemo gg. pev- cem za žalostinke doma in ob grobu, gg. govornikom, Meščan- ski gardi iz Verzeja, gg. gasilcem ter meščanski godbi iz Ljutomerja za častno spremstvo. — Najiskrenejša zahvala tudi vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov in vsem onim, ki so pismeno in osebno izrazili svoje sožalje. — Prav posebno se moramo pa zahvaliti rodbinam Zemljič, Baukart, dr. Stajn- ko, Škof in Krainz ter gospej Stermann za njih nesebično po- žrtvovalnost in pomoč, ki sta nam dokaz njihove ljubezni do našega dragega pokojnika in do nas.

Ljutomer, dne 7. julija 1928.

Matilda Brunčko in otroci.

Zahvala

Ob smrti in pogrebu našega predragega in nepozabnega soproga, očeta, brata, strica in tasta

Alojzija Marna

trgovca in posestnika

se nam je izkazalo toliko odkritega sočustvovanja, da nam ni mogoče izraziti vsakomur posebej našo zahvalo. — Najprist- nejšo zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini za duhovno to- lažbo in spremstvo, pevskemu zboru za prečestljive petje, vsem tovarišem trgovcem, ki so prenesli draga jima tovariša v njegov prerani grob, vsem darovalcem prekrasnega cvetja in vsem onim, ki so ga v znak spoštovanja in priljubljenosti spremili na njegovi poslednji zemeljski poti ter onim, ki so pomagali njemu in nam v bridkih trenutkih.

Vsestransko sožitje nam je bilo v veliko uteho ter pro- simo, da ga ohranijo tudi nadalje v blagem spominu.

Glince - Vič, dne 10. julija 1928.

Zaljujoči rodbini: Marnova in Ing. Uranova.

Inserirajte v „Slovencu“!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglašje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsakoglas treba plačati pri naročilu. Na pisni vprašanji odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Delovodja

zmožen zidarskega in tesarkega dela, želi službo pri večjem ali tudi manjšem stavb. podjetju. S 5letno prakso, ter s primerno industrijsko izobrazbo. Cenji, ponudbe je poslati na naslov, kateri se dobi pri upravi »Slovenca« pod št. 6219.

Prodajalka

išče službo za mešano trgovino. Zna tudi šivati in bi opravljala vsa druga hišna dela. Najrajši kje na deželi. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6322.

Kontoristinja

zmožna vseh pisarniških del, poleg slovenščine, nemščine in nekoliko laščine, želi premeniti do sedanje mesto. Sprejme mesto tudi v Hrvaški ali Srbiji. Ponudbe pod Vestna na upravo lista.

Dekle

želi stopiti v stalno službo k dobri in krščanski hiši; stara 28 let. Za vsa domača in lažja zunanja dela. Prijazne ponudbe na upravo Slovenca pod šifro »Pridna«.

Strojniki

išče službo. Naslov pove uprava lista pod št. 6257.

Učiteljica

gospodinske šole, starejša moč, zanesljiva in vestna, s perfektnim znanjem nemščine, želi takoj katerekoli službo na deželi ali v mestu. Vajena je tudi bolnišni postrežbe. - Ponudbe pod »Ljubitelja otrok« na upravo.

Službo dade

Vajenca

za slaščičarsko in medicinsko obrt, hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru, sprejme E. Stary, Krško ob Savi.

Žagar

spreten, k polnojarmeniku, z večletno prakso, se takoj sprejme. Fran Šuštar, parna žaga, Ljubljana.

Granitni delavci

Sprejme se takoj proti dobri akordni plači pridne izdelovalce granitnih kock in drobnega tlaka (strojno izdelovanje). - Orodje, stanovanje in posteljnino preskrbi tvrdka. - Tvrdka A. & E. Ehrlich, granitlom »Cezlak«, p. Oplotnica.

Pomočnika

sprejem takoj. Franc Šter, kovaški mojster, Predoslje, Kranj.

Prejemalec in škarter

se sprejme takoj pri lesni industriji. Zahteva se popolna verziranost v mehkem lesu in trdem (bukovem) lesu. Ponudbe na poštini predal 153.

Dva trg. pomočnika

vojaščin prosta, prvo vrstna prodajalca, se sprejmeta v manufakturno trgovino M. Kokl, Kranj.

Vajenko

sprejme strojna pletarna, Vojašniška 2, Maribor.

Zasluzek

Zastopnike

za prodajo drž. srečk na obroke, išče m. o. Sliaini, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk. - Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Gostilničar

v neposredni bližini Celja, bi vzel še zraven kakršnokoli zastopstvo ali skladišče. Prostor ima pripraven ob glavni cesti. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Za vse pripraven«.

Stanovanja

Dve meblovani

se oddata s 1. avgustom. Vsaka ima poseben vhod, parket, električno luč, v lepi novi vili. Najemnika po dogovoru. Oddaja H. Krek, Einspielerjeva ulica 20.

Meblovana soba

z elektr. lučjo se odda v Levstikovi ulici 19/III, desno.

Letoviščarji

V mirnem kraju pri vodi: Savi in Sori sta na razpolago 2 renovirani stanovanji, 2 sobi, kuhinja, opremljeno, brez perila. Fran Krek, Verje, Medvode, Gorenjsko.

Stanovanje

nujno potrebuje mirna kršč. stranka 4 odraslih oseb za avgust ali september. - Pisma pod »Nujno« na upravo.

Odda se soba

z elektr., popol. separirana, opremlj. s pisar., ali stanovanj. mobiljo. Poizve se: Resljeva c. 26, I, desno.

Denar

Družabnika

tihega, s kapitalom Din 30.000 za dobičkanosno podjetje išče mlad trgovca. Ponudbe pod »Finansir« št. 6268 na upr.

Posredstva

Hišo

dvostanovanjsko, prodam. Naslov v upravi lista pod št. 6324.

Prodamo

Malinov sok

izvrsten, pristen, dobite pri Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

Drva

suha, smrekova (krajniki in žamane), imam vedno v zalogi po nizki ceni. - Dostavim tudi na dom kamorkoli v Ljubljano ali bližnjo okolico. Pišite na naslov: Pavel Božnar, les. trgovina, Polhov gradec pri Ljubljani.

Tovorni avto

Fross-Büssing s prikolic, povsem nov, se prodaja radi pridrugačenja pogona za zmerno ceno. Naslov v upravi lista pod št. 6317.

Naprodaj sta

2 udomačeni lišici po nizki ceni. Naslov pove uprava pod št. 6281.

Salami

najfinejše domače in ovske poceni naprodaj pri I. Buzzolini, Ljubljana, Lingarjeva ulica.

Kupimo

Maline, borovnice, brusnice kupuje po najvišji ceni: Podravska industrija sadnih izdelkov, Maribor, Trubarjeva ulica 9.

Tehtnica

decimalka do 500 kg ter 2 vagona bukovih drv, se kupi. Ponudbe z navedbo cen na upravo »Slovenca« pod »Drva«.

Obrt

Posredovalnica

za služkinje V Marijinem domu, Kotnikova ulica 8, je otvorila »Poselska zveza« s 1. junijem posredovalnico za služkinje. Cenjene gospe se vkladno opozarjajo, da bodo dobile tam najlažje služkinje, ker je tam obenem tudi zavetišče za služkinje. Posredovalnica za gospe 10 Din.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

V Mariboru

je najugodnejši nakup galanterije - drobnarije - parfumerije - papirja - pletenin - čevljariskih potrebščin - motovza - vrvarskih in pletarskih izdelkov - na debelo in na dobro - pri DRAGO ROSINA, Vetrinjska ulica št. 26.

Žimnice

(modroce) predelujem po 35 Din; vsa tapetniška dela po najnižjih cenah; pridem delat tudi na dom. Slavič Franc, tapetnik. Delavnica: Zabjaki 14.

Razno

Restavracija Šmarjetna gora

(654 m) nad Kranjem, Gorenjsko, nudi tujske sobe za letoviščarje s celokupno oskrbo in prehrano za dnevno 50 Din. Krasna vinska lega z lepim razgledom.

Živinsko

krmilno sol oddaja na debelo A. Volk, Ljubljana, Resljeva c. 24.

Vinotoč

na prometnem mestu se odda v najem, odnosno na račun takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista Celje pod števil. 300.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom

Razpisujemo

dobavo 16³ m desk. - Ponudbe je vložiti do 17. julija t. l. Več pri Direkciji državnega rudnika Zabukovca pri Celju.

Lokomobila

40 do 45 konjskih sil, 31-5 m² notranje kurilne ploskve, 6 atmosfer pritiska, dobro ohranjena, se takoj prodaja. Ponudbe pod Lokomobila št. 6310.

Dnevnik Slovenec

najbolje informirani list!

Za našo zakonito zavarovano

Sampanj limonado

danes najbolj dovršena brezalkoholna pijača, odstopamo izključno pravico proizvajanja

(licenco) za vsa večja mesta in kraje Jugoslavije. - Za pogoje se je obrniti na naslov: Prva francosko-jugoslovanska tovarna Sampanj limonade, Beograd, Hercegovska ul. 6. Telefon 45-96.

Razpis

dražbe novega uradnega poslopja v Trebnjem

Županstvo občine Trebnje na Dolenjskem razpisuje javno dražbo vseh gradbenih del novega uradnega poslopja.

Načrte, opis zgradbe in splošne pogoje je dobiti od 12. julija dalje v občinski pisarni v Trebnjem odnosno v Tehničnem biroju arh. Ivana Zupana, Ljubljana, Gradišče 13, proti povrnitvi faktičnih stroškov.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 24. julija do 12. ure popoldne v zapечатem ovoju z napisom: »Ponudba tvrdke... za zgradbo novega uradnega poslopja v Trebnjem«, in sicer v zgoraj navedenem Tehničnem biroju, kjer se bodo oferte komisijončno odprle.

Ponudbe se lahko stavijo za vsa dela ali pa za vsako posamezno stroko. Podpisani odbor si pridržuje pravico oddati dela neoziraje se na najnižjega ponudnika.

Županstvo občine Trebnje, dne 10. julija 1928.

Umrli nam je naš najboljši vodnik in dobronik, častiti gospod

p. Joahim Košenina

gvardijan

Naj mu poplača Večni njegovo skrb in trud za nas. Mi se mu pa oddolžimo s tiho molitvijo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek ob 10. Brezje na Gorenjskem, dne 10. julija 1928.

Katoliško prosvetno društvo.

Za iskrene izraze globokega sožalja ob bridki izgubi predragega nepozabnega soproga, gospoda

Janka Rahne

notarja in posestnika

kakor tudi za krasne vence in številno udeležbo ter spremstvo na njegovi zadnji poti, izrekam svojo najsrčnejšo zahvalo.

Jela Rahne roj. Höffern pl. Saalfeld soproga

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»To je že res, a ne vemo, ali je bilo povsod tako.«

»Pan Przylubski, ki je prepotoval mnogo krajev, pravi, da je povsod isto.«

»Kdo pa je ta pan Przylubski?«

»Iz Olkuskega je... Zdaj nabira vojake za gospoda škofa krakovskega.«

»Oho, torej je prišel gospod škof nabirati vojake, ne da bi počakal na sejm?«

»Baš tisto je! No, vidite, gospod, prav to je najboljši dokaz, da na vsak način pride do vojne. Gospod škof hoče zbrati čeden polk lahke konjenice... no, pan Przylubski je pač namenoma prišel v naš okraj... ker je namreč o nas nekaj slišal.«

»Ho! ho! Videti je, da sega vaša slava daleč po svetu... In ste se vpisali?«

»No, seveda!«

»Vsi skupaj?«

»Zakaj pa se ne bi vsi skupaj vpisali? Prijatelji mnogo zaležejo v vojni, bratje pa še več.«

»No, in mladi Ciprianovič?«

»Ciprianovič bo služil skupno s Tačevskim.«

Pan Pongovski je pazno pogledal spredaj sedečo gospodično, ki jo je za trenutek občila rdečica, in spraševal dalje:

»Glej no, kako se imata zdaj rada! V kateri polk pa sta vstopila?«

»V polk pana Zbierzchovskega.«

»Kakšen polk pa je to, — menda dragonci?«

»Za božjo voljo! kaj pravite, gospod? To je vendar huzarski polk kraljeviča Aleksandra.«

»Glej ga zlomka! To je pa odličen polk!«

»Saj je Tačevski tudi odličen vojak.«

Pan Gedeon je imel že na koncu jezika besede, da bo tak fantič pri huzarjih dober kvečjemu za konjarja, ne pa za častnika, a je rajši pogoltnil to pripombo. Bal se je, da ne bi potem prišle na dan njegove zvižaje. Panna Sieninjska bi utegnila zvedeti, da ni bilo njegovo pismo tako vladno in po njem ponujena pomoč tako velika, kakor ji je pripovedoval. Zato se je le namrnil in dejal:

»Slišal sem tudi, da je zastavil Virombke. Koliko pa je dobil zanje?«

»Pač več, kakor bi mu dali vi, gospod,« je surovo odvrnil Marko.

Pongovskemu so za trenutek jezno vzplamtele oči, a vendar se je še vdrugič premagal. Prišlo mu je namreč na misel, da nadaljnji razgovor lahko izkoristi za svoje namene.

»Tem bolje,« je rekel, »potem mora biti kavalir silno vesel.«

Zdaj so pričeli Bukojemski, dasi niso bili obdarjeni z bogve kako bistroumnostjo, vsi skupaj kakor za stavo lagati. Hoteli so Pongovskemu pač pokazati, kako malo je bilo mar Tačevskemu zanj in sploh za vse v Belčončki.

»Ojej!« je rekel Luka, »malo da ni znorel od samega veselja, ko je odpotoval. Pel pa je tako, da so se v krčmi vse sveče prevrnile. No, saj smo si ga takrat tudi pošteno privoščili.«

Pan Pongovski je zopet pogledal panno Sieninjsko in opazil, da je postal njen mladi, rdečelični, življenja prekipelavoč obraz nenadoma kakor okamenel. Kapuca ji je popolnoma zlezla z glave, oči je zaprla kot da bi spala. Samo narahlo drhteče nosnice in podbradek so kazali, da ne spi, temveč prav pazno posluša. Vsakemu, ki bi jo pogledal, bi se morala smiliti, a trdosrčni šlahič si je mislil:

»Če ti tli v srcu še kaka iskra, ti jo že ugasim.« Glasno pa je pripomnil:

»Tako sem si tudi mislil!«

»Kaj ste si mislili?«

»Da si ga boste pošteno privoščili in da pan Tačevski prepeva odide odtod... Ha! Če je kdo na lovu za srečo, se mora pač podvzati, in če se komu sreča nasmehne, jo morebiti tudi ujame...«

»Ojej!« je ponovil Luka.

Nato je pričel zopet Marko:

»Župnik Vojnovski mu je dal pisma na pana Zbierzchovskega, ker je njegov prijatelj in znanec. Tam, v Zbierzchovu pa imajo tako dobro zemljo, da povsod lahko sejejo čebulo. Gospod pa ima hčerko edinko, a je šele petnajst let stara. Nikar ne pomilujte Tačevskega, gospod, si bo že znal pomagati tudi brez vas in brez tukajšnjega radomskega peščenega polja!«

»Saj ga tudi ne pomilujem,« je ledeno odvrnil Pongovski, »toda vam se najbrž mudi, kočija pa leze po polzevo po tem blatu.«

»Pa zdravi ostanite!«

»Zdravo! Zdravo! Priporočam se.«

»Mi tudi...«

Po teh besedah so pognali konje, a ko so se oddaljili za streljaj od kočije, so začeli jahati korakoma in se pričeli živahno pogovarjati.

»Ali ste videli?« je vprašal Luka: »dvakrat esm mu dejal »ojej!« pa mu je bilo tako hudo, kakor da bi mu porinil meč v srce... malo je manjkalo, da se ni razpočil...«

»Jaz sem jim šele zagodel,« je rekel Marko: »posvetil sem obema, staremu in deklini.«

»Kako pa? Povej no, povej!« so zaklicali bratje.

»Mar niste čuli?«

»Smo, pa le še enkrat povej!«

»No, tako, da sem jim povedal o panni Zbierzchovski. Ali niste videli, kako je dekle takoj prebledelo? Poglejte: takole je držala roko na kolenu in jo je zdaj odprla, zdaj zopet zaprla... prav tako, kakor maček, ki bi rad koga opraskal! Jasnó je bilo videti, kako je v njej vse vrelo od jeze.«

=====

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 29 zvezki: A. Sheehan, Noting. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din - 24 zvezek: A. Marky, Ilanka, Lužičko-srbska povest, 22 Din, vez 30 Din - 25 zvezek: Haggar, Hei cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din - Storček in njegovo burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din - 27 zvezek: Pregelj, Otroč solista, 24 Din, vez 32 Din.

=====